Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
PAOLO MENGOZZI
prezentate la 20 iulie 2017 [1]

Cauza C-127/16 P

SNCF Mobilités, fostă Société nationale des chemins de fer français (SNCF)
împotriva

Comisiei Europene

„Recurs – Ajutoare puse în aplicare de Republica Franceză în favoarea Sernam – Ajutoare pentru restructurare și recapitalizare, garanții și ștergerea datoriilor Sernam față de SNCF – Vânzare de active în bloc – Criteriul investitorului privat – Aplicabilitate – Măsuri compensatorii”

Cuprins

I. Istoricul litigiului 4

II. Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată 5

III. Procedura în fața Curții și concluziile părților 6

IV. Analiza juridică 6

A. Evocare introductivă: de la Decizia Sernam 1 la Decizia Sernam 3 6

B. Cu privire la recurs 11

1. Cu privire la primul motiv, întemeiat pe erori de drept, pe o motivare insuficientă și pe o denaturare a articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 11

a) Cu privire la primul și la al treilea aspect ale primului motiv 11

1) Hotărârea atacată 11

2) Rezumatul argumentelor părților 12

i) Cu privire la primul aspect al primului motiv 12

ii) Cu privire la al treilea aspect al primului motiv 13

1 Limba originală: franceza.

3) Analiză 13

b) Cu privire la al doilea aspect al primului motiv 17

1) Hotărârea atacată 17

2) Rezumatul argumentelor părților 17

3) Analiză 17

2. Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept, în măsura în care Tribunalul ar fi constatat în mod greșit că oferta depusă de echipa de conducere nu putea fi considerată rezultatul unei proceduri deschise și transparente 18

a) Hotărârea atacată 18

b) Rezumatul argumentelor părților 18

c) Analiză 19

3. Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe o denaturare a faptelor și pe o eroare de drept, în măsura în care Tribunalul a considerat în mod greșit că oferta echipei de conducere a Sernam era mult mai nefavorabilă vânzătorului decât ofertele neangajante ale celorlalți candidați 20

a) Hotărârea atacată 20

b) Rezumatul argumentelor părților 21

c) Analiză 21

4. Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe o eroare de drept, pe o motivare insuficientă și pe o contradicție între motive, în sensul că Tribunalul a statuat că Comisia nu a făcut nicio confuzie între obiectul și prețul vânzării de active ale Sernam 22

a) Hotărârea atacată 22

b) Rezumatul argumentelor părților 22

c) Analiză 23

5. Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept și pe o denaturare a părții dispozitive a Deciziei Sernam 2, în măsura în care Tribunalul a considerat că înscrierea în pasivul lichidării Sernam a creanței privind recuperarea ajutorului de 41 de milioane de euro nu era conformă cu articolul 4 din Decizia Sernam 2 24

a) Hotărârea atacată 24

b) Rezumatul argumentelor părților 26

c) Analiză 28

1) Cu privire la obiectul transferului 29

2) Cu privire la identitatea acționarilor 29

3) Cu privire la momentul transferului 30

4) Cu privire la logica economică a operațiunii 30

5) Cu privire la prețul transferului 30

6) Concluzie cu privire la al cincilea motiv 31

6. Cu privire la al șaselea motiv, întemeiat pe o eroare de drept, pe o motivare insuficientă și pe o denaturare a faptelor, în măsura în care Tribunalul a statuat că principiul investitorului privat nu era aplicabil cesiunii de active în bloc ale Sernam 31

a) Hotărârea atacată 31

b) Cu privire la primul aspect al celui de al șaselea motiv 33

1) Rezumatul argumentelor părților 33

2) Analiză 33

c) Cu privire la al doilea aspect al celui de al șaselea motiv 34

1) Rezumatul argumentelor părților 34

2) Analiză 35

d) Cu privire la al treilea aspect al celui de al șaselea motiv 37

1) Rezumatul argumentelor părților 37

2) Analiză 38

e) Concluzie cu privire la al șaselea motiv 40

7. Cu privire la argumentele invocate de Comisie referitoare la admisibilitatea acțiunii în primă instanță 41

V. Cu privire la cheltuielile de judecată 41

VI. Concluzie 42

1. Prin prezentul recurs, SNCF Mobilités (denumită în continuare „SNCF”) [2] solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 17 decembrie 2015, SNCF/Comisia [3] (denumită în continuare „hotărârea atacată”) prin care acesta a respins acțiunea sa în anularea Deciziei 2012/398/UE a Comisiei din 9 martie 2012 privind ajutorul de stat SA. 12522 (C 37/08) – Franța – Punerea în aplicare a deciziei Sernam 2 (denumită în continuare „Decizia Sernam 3”) [4].

2 Pentru informații mai ample cu privire la recurentă, a se vedea punctul 1 din hotărârea atacată.

3 T-242/12, EU:T:2015:1003.

4 JO 2012, L 195, p. 19.

I. Istoricul litigiului

2. Prin decizia adoptată la 23 mai 2001[5] (denumită în continuare „Decizia Sernam 1”), Comisia Europeană a autorizat, în anumite condiții, un ajutor pentru restructurare în favoarea grupului Sernam, cu o valoare totală de 503 milioane de euro[6].

3. Prin a doua decizie adoptată în 2004[7] (denumită în continuare „Decizia Sernam 2”), Comisia a constatat că unele dintre condițiile impuse în Decizia Sernam 1 nu au fost respectate, ceea ce a determinat o aplicare abuzivă a ajutorului autorizat.

4. În acest context, pe de o parte, Comisia a declarat că, sub rezerva respectării noilor condiții, ajutorul de 503 milioane de euro, aprobat prin Decizia Sernam 1, era compatibil cu piața internă sub rezerva condițiilor prevăzute la articolele 3 și 4 din Decizia Sernam 2. Pe de altă parte, aceasta a subliniat prezența unui ajutor suplimentar de 41 de milioane de euro, incompatibil cu piața internă și care, prin urmare, trebuia recuperat de autoritățile franceze.

5. Utilizând posibilitatea oferită de articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2[8], SNCF a ales să vândă activele în bloc ale Sernam. Conform autorităților franceze, situația economică a Sernam nu a permis obținerea unor propuneri de evaluare pozitivă în cadrul procedurii cererii de ofertă efectuate pe seama SNCF de un terț. Toate ofertele depuse în cadrul acestei proceduri au prezentat, în concluzie, o valoare extrem de negativă și nu a fost depusă nicio ofertă fermă. Decizia luată a fost aceea de continuare a discuțiilor numai cu consorțiul format din candidatul nr. 5 asociat cu echipa de conducere a Sernam. Candidatul nr. 5 a înștiințat verbal, în cele din urmă, SNCF, la 15 iunie 2005, cu privire la incapacitatea sa de a depune o ofertă de preluare, chiar condițională, înainte de 30 iunie 2005.

6. La 30 iunie 2005, SNCF a luat astfel decizia de a vinde activele în bloc ale Sernam echipei de conducere a Sernam. În urma acestei cesiuni, Sernam a făcut obiectul unei lichidări judiciare la 15 decembrie 2005. Creanța de 41 de milioane de euro, corespunzătoare ajutorului de stat care trebuie rambursat în temeiul articolului 1 alineatul (2) din Decizia Sernam 2, a fost înscrisă în pasivul lichidării Sernam. Din această sumă, SNCF a putut recupera efectiv 2,75 milioane de euro în urma procedurii de lichidare.

7. În urma plângerilor formulate de concurenți la 24 iunie 2005, la 10 aprilie 2006 și la 23 aprilie 2007, care indicau că Decizia Sernam 2 a fost fie aplicată incorect, fie abuziv, prin scrisoarea din 16 iulie 2008[9], Comisia a informat Republica Franceză cu privire la decizia sa de a deschide procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE, care a condus la adoptarea Deciziei Sernam 3 din 9 martie 2012, transmisă autorităților franceze la 26 martie 2012.

8. În Decizia Sernam 3, Comisia a considerat că cesiunea în bloc a activelor Sernam nu respectase condițiile prevăzute în Decizia Sernam 2 și că ajutorul incompatibil de 41 de milioane de euro nu a fost recuperat. Aceasta a concluzionat că ajutorul de stat în valoare de 503 milioane de euro aprobat prin Decizia Sernam 2 a fost utilizat în mod abuziv și, prin urmare, era incompatibil cu piața comună[10]. În

5 Decizia nr. D/288742 privind ajutorul de stat NN 122/00 (ex NJ 140/00) – Franța – Ajutoare pentru restructurarea SCS SERNAM de către SNCF.

6 Pentru informații mai ample cu privire la Sernam și evoluția acesteia, a se vedea punctul 1 și următoarele și punctele 20 și 21 din hotărârea atacată. Ca urmare a diferitor denumiri ale Sernam în cursul procedurii administrative (Sernam SCS, Sernam SA), pentru simplificarea limbajului, în prezentele concluzii ne vom limita să facem trimitere la „Sernam”, în sens generic.

7 Decizia 2006/367/CE din 20 octombrie 2004 privind ajutorul de stat pus în aplicare parțial de Franța în favoarea întreprinderii Sernam (JO 2006, L 140, p. 1).

8 Al cărui conținut este reprodus la punctul 22 din prezentele concluzii.

9 Pentru decizia de deschidere, a se vedea JO 2009, C 4, p. 5.

10 Sernam SCS (devenită Sernam SA), Sernam Xpress, Fiancière Sernam, precum și Sernam Services și Aster, filialele sale, au fost de asemenea desemnate ca beneficiare ale ajutorului: a se vedea articolul 1 alineatul (1) din Decizia Sernam 3.

plus, Comisia a considerat că măsurile puse în aplicare de SNCF în vederea realizării acestei cesiuni, în special recapitalizarea în valoare de 57 de milioane de euro, corespunzătoare prețului negativ al activelor în bloc ale Sernam și o pretinsă „ștergere a datoriilor” de 38,5 milioane de euro constituiau ajutoare de stat noi, incompatibile cu piața internă [11].

9. Articolele 1 și 2 din Decizia Sernam 3 au următorul cuprins:

„*Articolul 1*

(1) Ajutorul de stat în valoare de 503 milioane de euro acordat de Franța societății Sernam SCS (devenită Sernam SA) și aprobat de Comisie prin Decizia [Sernam 2] a fost utilizat în mod abuziv. Acest ajutor este incompatibil cu piața internă. De acest ajutor au beneficiat Sernam Xpress, precum și Financière Sernam și filialele acesteia, Sernam Services și Aster.

(2) De ajutorul de stat de 41 de milioane de euro acordat de Franța societății Sernam SCS, declarat incompatibil prin [D]ecizia Sernam 2, a beneficiat, de asemenea, Sernam Xpress, Financière Sernam și filialele acesteia, în special Sernam Services și Aster.

(3) Recapitalizarea Sernam SA cu 57 de milioane de euro de către SNCF, ștergerea datoriilor societății Sernam SA față de SNCF în valoare de 38,5 milioane de euro și garanțiile acordate de SNCF la momentul transferării activităților Sernam SA societății Financière Sernam, cu excepția garanției acordate lucrătorilor feroviari, reprezintă ajutoare de stat incompatibile cu piața internă.

Articolul 2

(1) Franța trebuie să recupereze de la Financière Sernam și filialele ei, Sernam Services și Aster, ajutoarele vizate la articolul 1.

[…]”

10. La 4 aprilie 2012, Comisia, sesizată cu o cerere formulată de Republica Franceză, a constatat că nu exista o continuitate economică între grupul Sernam și potențialii cesionari, constituiți din societățile din grupul Geodis, care aparțin SNCF și BMV, ai unei părți din activele acestuia din urmă și că nu era necesară, în consecință, extinderea recuperării ajutoarelor declarate ilegale și incompatibile în Decizia Sernam 3 la Geodis și la BMV.

11. La 13 aprilie 2012, Financière Sernam și Sernam Services au făcut obiectul unei lichidări judiciare și, în aceeași zi, Geodis a depus o ofertă și a fost desemnată cesionar al activelor grupului Sernam.

II. Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

12. Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 4 iunie 2012, reclamanta a introdus o acțiune în anularea Deciziei Sernam 3.

13. Reclamanta a invocat șase motive în susținerea cererii sale. Primul motiv era întemeiat pe încălcarea dreptului la apărare al reclamantei. Al doilea motiv privea o încălcare a principiului protecției încrederii legitime. Al treilea motiv era întemeiat pe încălcarea obligației de respectare a unui termen rezonabil și a principiului securității juridice. Al patrulea motiv privea erori de drept și de fapt săvârșite de Comisie, în măsura în care a considerat că cesiunea activelor în bloc ale Sernam nu a respectat condițiile enunțate la articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2. Al cincilea motiv

11 A se vedea articolul 1 alineatul (3) din Decizia Sernam 3. Pentru o descriere a procesului de cesiune, a se vedea punctul 22 din hotărârea atacată.

era întemeiat pe o eroare de drept săvârșită de Comisie, în măsura în care aceasta a considerat că obligația de recuperare a ajutorului de stat de 41 de milioane de euro, declarat incompatibil prin Decizia Sernam 2, a fost transferată Financière Sernam și filialelor sale. Al șaselea motiv privea o eroare de drept săvârșită de Comisie, în măsura în care a considerat că măsurile prevăzute de protocolul de înțelegere din 21 iulie 2005 referitor la cesiunea activelor în bloc ale Sernam constituiau ajutoare de stat noi în favoarea Sernam Xpress-Financière Sernam.

14. Fără a se pronunța, în hotărârea atacată, cu privire la admisibilitatea acțiunii și deși a admis cel de al doilea aspect al celui de al patrulea motiv [12], Tribunalul a respins acțiunea respectivă.

III. Procedura în fața Curții și concluziile părților

15. La 26 februarie 2016, recurenta a declarat recurs împotriva hotărârii atacate. În concluziile sale, SNCF solicită Curții declararea recursului admisibil și fondat, în consecință, anularea hotărârii atacate și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată. În memoriul în răspuns, Comisia solicită Curții respingerea recursului și obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată. Societățile Mory SA și Mory Team, intervenientе în susținerea Comisiei în cadrul procedurii în fața Tribunalului, solicită împreună, de asemenea, Curții respingerea recursului și obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată.

16. Pledoariile recurentei, ale Comisiei, precum și ale Mory SA și Mory Team și răspunsurile lor la întrebările adresate de Curte au fost ascultate în ședința care a avut loc la 9 martie 2017.

IV. Analiza juridică

17. În susținerea recursului formulat, recurenta invocă șase motive: primul este întemeiat pe o eroare de drept, pe o motivare insuficientă și pe o denaturare a articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2. Al doilea este întemeiat pe o eroare de drept, în măsura în care Tribunalul a considerat că principiile deschiderii și transparenței prevăzute la articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 impuneau ca un candidat selectat să fi participat ca atare și în mod autonom la procedură de la început. Al treilea este întemeiat pe o denaturare a faptelor și pe o eroare de drept, în măsura în care Tribunalul a apreciat că oferta echipei de conducere a Sernam era mult mai nefavorabilă vânzătorului decât ofertele neangajante ale celorlalți candidați. Al patrulea motiv este întemeiat pe o eroare de drept, pe o motivare insuficientă și pe o contradicție între motive, în măsura în care Tribunalul a considerat că Comisia nu a făcut nicio confuzie între obiectul și prețul vânzării activelor Sernam. Al cincilea motiv este întemeiat pe o eroare de drept și pe o denaturare a părții dispozitive a Deciziei Sernam 2, în măsura în care Tribunalul a considerat că înscrierea în pasivul lichidării Sernam S.A. a creanței privind recuperarea ajutorului de 41 de milioane de euro nu era conformă cu articolul 4 din Decizia Sernam 2. Al șaselea motiv este întemeiat pe o eroare de drept, pe o motivare insuficientă și pe o denaturare a faptelor, în măsura în care Tribunalul a considerat că principiul investitorului privat nu se aplica cesiunii activelor în bloc ale Sernam.

A. Evocare introductivă: de la Decizia Sernam 1 la Decizia Sernam 3

18. Pentru a înțelege mai bine conținutul a prezentului recurs, este necesar să se revină mai în detaliu asupra originii prezentului litigiu.

12 Astfel, Tribunalul a considerat eronate raționamentul urmat de Comisie potrivit căruia, întrucât prețul transferului Sernam era negativ, nu a existat o vânzare, precum și concluzia la care a ajuns Comisia, și anume că articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 nu a fost respectat (a se vedea punctul 94 și următoarele din hotărârea atacată).

19. Prin Decizia Sernam 1, Comisia s-a pronunțat cu privire la planul de restructurare a întreprinderii Sernam supuse atunci examinării de Republica Franceză. La finalul analizei sale, Comisia a concluzionat, în acest plan, în sensul prezenței unor ajutoare de stat compatibile cu Tratatul CE (mai precis, măsurile din planul respectiv care priveau asistența comercială și reorganizarea Sernam).

20. În timp ce planul de restructurare nu a putut fi îndeplinit în condițiile descrise de Republica Franceză în Decizia Sernam 1, ceea ce, în plus, a condus la plata de către SNCF către Sernam a sumei de 41 de milioane de euro, dată fiind întârzierea consolidării legate de anularea protocolului de înțelegere dintre cumpărătorul desemnat și SNCF [13], Comisia a examinat condițiile privind punerea în aplicare a ajutoarelor în favoarea Sernam care au fost aplicate în urma adoptării Deciziei Sernam 1.

21. După ce a constatat că Republica Franceză a plătit suma de 503 milioane de euro în condiții diferite de cele aprobate în Decizia Sernam 1 [14], Comisia a concluzionat totuși, în raport cu ansamblul circumstanțelor și sub rezerva unor condiții, că această sumă era compatibilă cu tratatul, în timp ce ajutorul de 41 de milioane de euro plătit în mod ilegal Sernam era la rândul lui incompatibil și trebuia recuperat [15]. Ajutorul de stat în favoarea Sernam în valoare de 503 milioane de euro putea fi considerat compatibil cu tratatul cu condiția ca 1) Sernam să desfășoare numai activitățile sale de mesagerie pe cale ferată și ca SNCF să garanteze punerea la dispoziția oricărui alt operator care solicită acest lucru a unor condiții identice cu cele acordate Sernam pentru dezvoltarea transportului feroviar de mărfuri [articolul 3 alineatul (1) litera (a) din Decizia Sernam 2] și 2) Sernam să înlocuiască integral mijloacele proprii și serviciile de transport rutier cu mijloacele și serviciile de transport rutier aparținând uneia sau mai multor întreprinderi independente de SNCF din punct de vedere juridic și economic și selecționate în urma unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii [articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Decizia Sernam 2]. Din motivarea Deciziei Sernam 2 reiese că, având în vedere aplicarea abuzivă, precum și prelungirea duratei planului de restructurare în raport cu ceea ce se prevedea în Decizia Sernam 1, Comisia aștepta ca Sernam să adopte o măsură compensatorie specială, retrăgându-se definitiv din segmentele de piață cu capacitate în exces, astfel încât să se justifice aprobarea unei părți din ajutor [16]. În plus, trebuia să se evite ca întreprinderea care ar fi trebuit să își înceteze activitățile ca urmare a dificultăților declarate să ocupe în continuare în mod artificial cote pe piață extrem de solicitate, în detrimentul întreprinderilor concurente și viabile din punct de vedere financiar [17]. În consecință, Comisia a considerat că „Sernam trebui[a] să renunțe definitiv la activitățile sale pe segmentele de piață cu capacitate excesivă, și anume segmentul de piață reprezentat de mesageria/poșta tradițională transportată pe cale rutieră” [18]. Totuși, în ipoteza unei vânzări în bloc a activelor Sernam, la prețul pieței, unei societăți independente din punct de vedere juridic de SNCF, pe baza unei proceduri transparente și deschise, condițiile privind retragerea Sernam din segmentele de piață cu capacitate în exces nu s-ar mai aplica [19], întrucât, într-o asemenea situație, Comisia considera că Sernam nu mai opera în forma sa juridică și ar fi eliberat cotele sale de piață [20].

13 A se vedea considerentele (70) și (179) ale Deciziei Sernam 2.

14 A se vedea considerentul (225) al Deciziei Sernam 2. Cu privire la evoluția situației între Decizia Sernam 1 și Decizia Sernam 2, a se vedea tabelul reprodus în considerentul (223) al Deciziei Sernam 2.

15 Dat fiind faptul că aceasta era o consecință directă a aplicării abuzive a ajutorului inițial: a se vedea considerentul (179) al Deciziei Sernam 2. Cu privire la obligația de recuperare a ajutorului de 41 de milioane, a se vedea de asemenea articolul 4 a doua teză din Decizia Sernam 2.

16 A se vedea considerentul (208) al Deciziei Sernam 2.

17 A se vedea considerentul (209) al Deciziei Sernam 2.

18 Considerentul (210) al Deciziei Sernam 2.

19 A se vedea articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2.

20 A se vedea considerentul (217) al Deciziei Sernam 2.

22. Pentru analiza care urmează, este important să se țină seama de modul de redactare a articolelor 3 și 4 din Decizia Sernam 2:

„*Articolul 3*

(1) Sub rezerva alineatului (2), trebuie îndeplinite următoarele condiții:

(a) Sernam va putea să desfășoare numai activitățile sale de mesagerie pe cale ferată, în conformitate cu conceptul privind Train bloc express («TBE»). În acest sens, SNCF garantează punerea la dispoziția oricărui alt operator care solicită acest lucru a unor condiții identice cu cele acordate societății Sernam pentru dezvoltarea transportului feroviar de mărfuri, «TBE».

(b) În schimb, Sernam va trebui să înlocuiască integral, în cursul următorilor doi ani începând cu data notificării prezentei decizii, mijloacele proprii și serviciile de transport rutier cu mijloacele și serviciile de transport rutier aparținând uneia sau mai multor întreprinderi independente de SNCF din punct de vedere juridic și economic și selecționate în urma unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii. […]

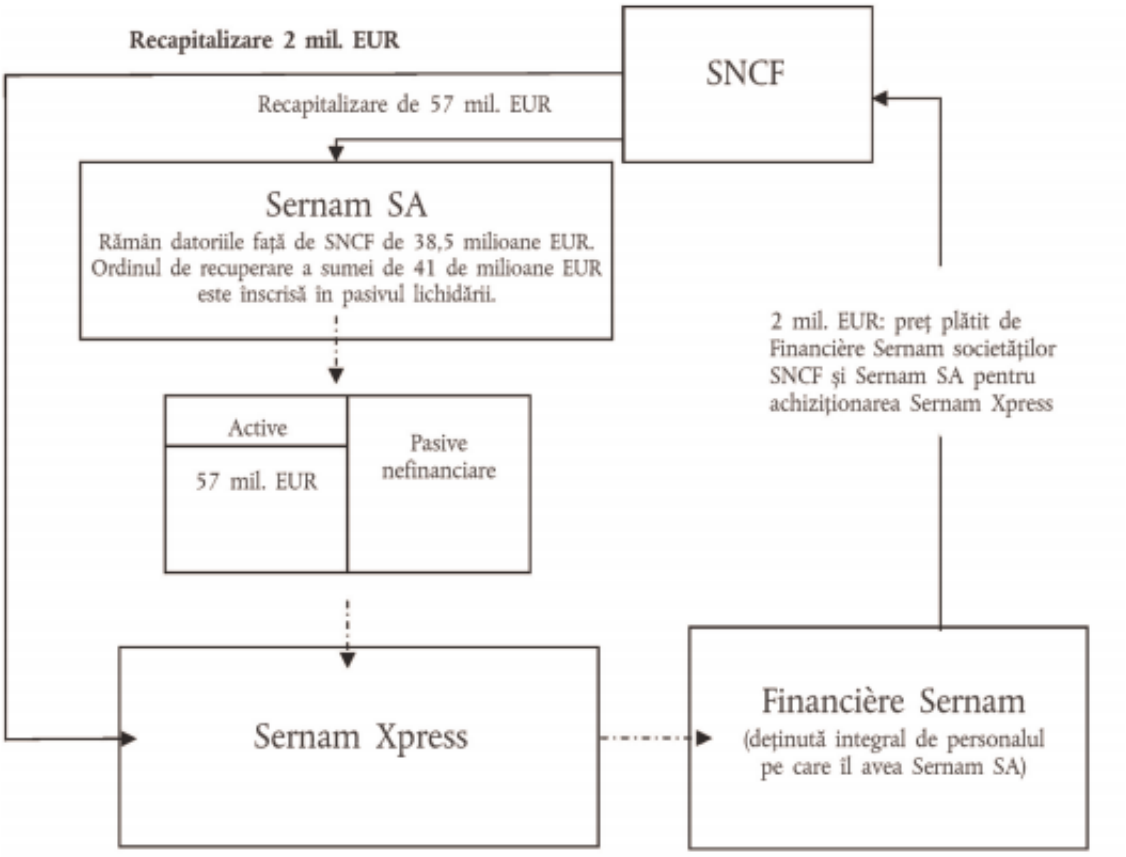
(2) În cazul în care Sernam își vinde activele în bloc, până în data de [30 iunie 2005], la prețul pieței și pe baza unei proceduri transparente și deschise, unei societăți care nu este legată juridic de SNCF, condițiile de la alineatul (1) nu se aplică.

Articolul 4

Orice vânzare parțială sau integrală a Sernam trebuie efectuată la prețul pieței și printr-o procedură transparentă și deschisă pentru toți concurenții. În aceste condiții, rambursarea ajutorului în valoare de 41 de milioane de euro va reveni societății Sernam, în cazul în care aceasta continuă să existe.”

23. Pentru a executa Decizia Sernam 2, Republica Franceză a ales opțiunea prevăzută la articolul 3 alineatul (2) din decizia menționată. În acest sens, SNCF a invitat mai întâi orice parte interesată să își manifeste interesul pentru preluarea totalității activelor Sernam. Toate ofertele primite ar fi fost negative și nu ar fi putut fi admisă nicio ofertă fermă. Echipa de conducere a Sernam a făcut, prin intermediul unei societăți ce urma să fie creată, care va fi devenit Financière Sernam, o ofertă de

preluare [21]. Transferul activităților Sernam către Financière Sernam s-a desfășurat în patru etape reluate în schema următoare [22]:

24. În primul rând, SNCF și-a recapitalizat filiala Sernam SA, deținută integral, cu suma de 57 de milioane de euro. În al doilea rând, Sernam SA a efectuat, în beneficiul filialei sale Sernam Xpress, deținută integral, un aport de capital pentru toate elementele activului, inclusiv cele 57 de milioane de euro sub formă de recapitalizare descrisă anterior, precum și pentru pasivul Sernam (doar cu excepția pasivelor denumite „financiare”) în valoare de 38,5 milioane de euro. În schimbul acestui aport, Sernam SA a primit o participație Sernam Xpress în valoare nominală de 100 de euro. În al treilea rând, Sernam Xpress a efectuat o majorare de capital de 2 milioane de euro, care a fost subscrisă în întregime de SNCF, permițându-i astfel să devină majoritar în cadrul Sernam Xpress. În al patrulea rând, Sernam SA și SNCF au cedat Financière Sernam, contra sumei de 2 milioane de euro, participațiile deținute la Sernam Xpress, reprezentând capitalul total al acesteia din urmă. Pe de altă parte, la 15 decembrie 2005, Sernam SA a intrat în lichidare judiciară, iar suma de 41 de milioane de euro ce urma să fie rambursată SNCF pe baza Deciziei Sernam 2 a fost înregistrată la pasivele acestei lichidări.

21 A se vedea considerentul (31) al Deciziei Sernam 3.

22 Potrivit considerentului (35) al Deciziei Sernam 3.

25. Oferta Financière Sernam a fost transmisă SNCF la 30 iunie 2005, care a acceptat-o în principiu în aceeași zi. Protocolul de înțelegere a fost semnat la 21 iulie 2005, Financière Sernam a fost înmatriculată la 14 octombrie 2005 în registrul comerțului și operațiunile menționate mai sus au fost efectuate la 17 octombrie 2005 [23].

26. În Decizia Sernam 3, Comisia concluzionează, pe de o parte, în sensul unei aplicări abuzive a ajutorului autorizat prin Decizia Sernam 2, în măsura în care autoritățile franceze nu au respectat condițiile impuse de articolul 3 alineatul (2) din decizia menționată. Comisia a considerat în special că transferul activităților nu a fost efectuat la 30 iunie 2005, că transferul activităților respective nu a constituit o vânzare ca urmare a prețului său negativ, că transferul activităților nu a constituit o vânzare de active, ci un transfer integral al Sernam (active și pasive), că transferul nu s-a limitat la activele pe care le deținea Sernam în momentul adoptării Deciziei Sernam 2, însă s-a majorat cu 59 de milioane de euro, că transferul nu a avut loc pe baza unei proceduri transparente și deschise, că finalitatea unei vânzări de active nu a fost respectată [24]. Aplicarea abuzivă a ajutorului de 503 milioane de euro conduce la incompatibilitatea sa cu piața internă și trebuie recuperat.

27. În ceea ce privește ajutorul de 41 de milioane de euro pe care Franța trebuia să îl recupereze de la beneficiar în temeiul Deciziei Sernam 2 [25], Comisia arată că acesta a fost înscris în pasivul lichidării Sernam. După ce a arătat că Decizia Sernam 2 prevedea că nu era necesară recuperarea acestui ajutor, în cazul dispariției activității economice a Sernam, de la cei care au dobândit activele la prețul pieței în cadrul unei proceduri deschise și transparente, Comisia a analizat situația în special în raport cu Hotărârile din 29 aprilie 2004 [26] și 8 mai 2003 [27]. Comisia a considerat astfel că, în urma fuziunii dintre Sernam Xpress și Financière Sernam, obligația de recuperare a fost transferată acesteia din urmă, în special ca urmare a faptului că continuă să beneficieze de ajutorul de 41 de milioane de euro, acordat inițial Sernam. Pe de altă parte, aceasta nu a aplicat criteriul investitorului privat.

28. În sfârșit, Comisia a examinat noile ajutoare acordate Sernam Xpress în temeiul protocolului de înțelegere din 21 iulie 2005 [28]. Întrucât aceste ajutoare noi au fost acordate în contextul recuperării, Comisia a considerat că nu era necesar să se aplice principiul investitorului privat, deoarece, în acest context, statul a acționat în cadrul obligațiilor care îi revin în temeiul dreptului Uniunii [29]. Ajutoarele examinate constau în recapitalizarea celor 57 de milioane de euro ai Sernam de către SNCF, recapitalizarea a 2 milioane de euro ai Sernam Xpress de către SNCF, ștergerea datoriilor Sernam față de SNCF, garanțiile acordate de SNCF prin transferul activităților Sernam către Financière Sernam [30], precum și prețul de vânzare plătit de Financière Sernam. Comisia a concluzionat în sensul prezenței unor ajutoare noi pentru Sernam Xpress/Financière Sernam incompatibile cu piața internă și care trebuie recuperate de la Financière Sernam și de la filialele sale care continuau activitatea economică care a beneficiat de ajutor (exercitată în trecut de Sernam Xpress, care a fuzionat cu Financière Sernam).

23 Cu privire la toate aceste elemente, a se vedea considerentul (32) al Deciziei Sernam 3.

24 A se vedea considerentele (88)-(131) ale Deciziei Sernam 3.

25 A se vedea considerentele (132)-(151) ale Deciziei Sernam 3.

26 Hotărârea Germania/Comisia (C-277/00, denumită în continuare „Hotărârea SMI”, EU:C:2004:238).

27 Hotărârea Italia și SIM 2 Multimedia/Comisia (C-328/99 și C-399/00, denumită în continuare „Hotărârea Seleco”, EU:C:2003:252).

28 A se vedea considerentele (152)-(175) ale Deciziei Sernam 3.

29 A se vedea considerentul (154) al Deciziei Sernam 3.

30 Aceste garanții sunt detaliate în considerentul (163) al Deciziei Sernam 3.

B. Cu privire la recurs

1. Cu privire la primul motiv, întemeiat pe erori de drept, pe o motivare insuficientă și pe o denaturare a articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2

29. Acest prim motiv cuprinde trei aspecte: primul privește finalitatea vânzării de active în bloc, al doilea privește o denaturare de către Tribunal a textului articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 în ceea ce privește noțiunea „vânzare", al treilea aspect privește erori de drept, o denaturare a articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 și o încălcare a obligației de motivare în ceea ce privește aprecierea potrivit căreia cesionarea activelor în bloc trebuie interpretată în sensul că privește doar activelor, cu excluderea pasivelor. Întrucât primul și al treilea aspect par legate, propunem să le analizăm împreună.

a) Cu privire la primul și la al treilea aspect ale primului motiv

1) Hotărârea atacată

30. Reiese din hotărârea atacată că Tribunalul, după ce a amintit jurisprudența potrivit căreia dispozitivul unui act nu poate fi disociat de motivarea acestuia, astfel încât trebuie interpretat, dacă este necesar, luându-se în considerare motivele care au condus la adoptarea lui [31], a dedus din modul de redactare a articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 coroborat cu considerentul (217) al deciziei menționate că aceasta din urmă „diferența[…] în mod clar «vânzarea Sernam în integralitatea ei (active și pasive)» de «vânzarea de active în bloc» ale Sernam" [32]. Prin urmare, acesta a statuat că Comisia a considerat în mod întemeiat că vânzarea de active în bloc, în sensul articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2, trebuia să privească numai activele și să excludă pasivele [33], în măsura în care o interpretare contrară ar fi echivalat cu negarea diferenței dintre condițiile alternative enunțate la articolul 3 alineatul (1) din Decizia Sernam 2, pe de o parte, și la articolul 3 alineatul (2) din aceeași decizie, pe de altă parte [34]. Interpretarea vânzării de active în bloc în sensul că include și pasivele ar fi făcut, potrivit Tribunalului, „ilogic[ă] și lipsit[ă] de coerență" recurgerea la aceste condiții alternative [35]. Tribunalul a amintit ulterior caracterul alternativ al celor două alineate ale articolului 3 din Decizia Sernam 2 și a statuat că ambele urmăreau „același obiectiv de prevenire a denaturărilor de concurență determinate de [ajutorul pentru restructurare de 503 milioane de euro]" [36]. Acesta a validat teza Comisiei potrivit căreia finalitatea vânzării de active în bloc „viza încetarea activității economice a Sernam" [37]. Acesta a statuat astfel că cedarea Sernam în integralitate, a cărei finalitate era de a o menține viabilă și de a o reorganiza, era contrară obiectivului urmărit „de a-și înceta activitatea economică și de a elibera cotele sale de piață în favoarea cumpărătorului activelor sale" [38].

31. Pe de altă parte, Tribunalul a statuat că, în considerentele (109) și (110) ale Deciziei Sernam 3, Comisia a apreciat în mod corect operațiunea denumită „aport parțial de active", concluzionând că aceasta din urmă nu ar putea fi calificată drept „vânzare de active unui terț", deoarece aceasta din urmă nu implica doar active, ci și integralitatea pasivelor [39] și că a avut loc în favoarea unei filiale deținute integral [40].

31 A se vedea punctul 87 din hotărârea atacată și jurisprudența citată. A se vedea de asemenea punctul 114 din hotărârea menționată.

32 Punctul 117 din hotărârea atacată.

33 A se vedea punctele 118 și 124 din hotărârea atacată.

34 A se vedea punctul 119 din hotărârea atacată.

35 A se vedea punctul 119 din hotărârea atacată.

36 Punctul 194 din hotărârea atacată.

37 Punctul 195 din hotărârea atacată.

38 Punctul 204 din hotărârea atacată.

39 Cu excepția anumitor datorii: a se vedea punctul 144 din hotărârea atacată.

40 A se vedea punctul 144 din hotărârea atacată.

2) Rezumatul argumentelor părților

i) Cu privire la primul aspect al primului motiv

32. SNCF arată în esență că cesiunea activelor în bloc decisă în iunie 2005 a respectat pe deplin finalitatea urmărită de articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 coroborat cu considerentul (217). Raționamentul Tribunalului este eronat pentru două motive esențiale. Primul ar privi faptul că, în general, cesiunea de active are drept consecință inevitabilă continuarea activității, adăugarea de pasive (cu alte cuvinte datorii) neavând efect în această privință întrucât ar avea impact doar asupra evaluării întreprinderii cedate. Tribunalul nu ar fi explicat modalitatea în care cesiunea totalității activelor Sernam în bloc către un singur cumpărător care trebuia să preia cota de piață eliberată de Sernam putea conduce la o întrerupere a activității economice a Sernam. Recurenta concluzionează în sensul unei motivări insuficiente a hotărârii atacate cu privire la acest aspect. Al doilea motiv privește faptul că motivele pe care se întemeiază Tribunalul pentru a considera că cesiunea în bloc are drept finalitate dispariția economică a Sernam nu ar permite justificarea unei asemenea interpretări. Considerentul (217) al Deciziei Sernam 2 s-ar limita să impună ca Sernam să nu mai opereze în forma sa juridică anterioară și să permită unui cumpărător independent al SNCF exploatarea cotei de piață a Sernam. Indicând la punctele 194 și 195 din hotărârea atacată că finalitatea urmărită consta în întreruperea activității economice a Sernam, Tribunalul a reținut o finalitate care nu ar reieși în niciun caz din partea dispozitivă sau din motivarea Deciziei Sernam 2 pe care, în consecință, acesta a denaturat-o. Motivarea Tribunalului ar părea, în plus, contradictorie ca urmare a faptului că el însuși ar fi recunoscut, la punctul 218 din hotărârea atacată, că considerentul (217) al Deciziei Sernam 2 dădea „aparența unei continuări a activității economice” a Sernam. În aceeași ordine de idei, SNCF susține că acest considerent (217) nu menționa că continuarea activității trebuia înțeleasă ca fiind activitatea continuată de cumpărătorul care integrează activele Sernam în propria strategie comercială și că era vorba în această situație despre o condiție necesară pentru a putea considera cotele de piață ale societății beneficiare ca fiind eliberate. Considerentul (217) al Deciziei Sernam 2 s-ar limita, dimpotrivă, să menționeze eliberarea cotelor de piață ale Sernam în favoarea cumpărătorului independent, cu alte cuvinte fără o legătură cu SNCF.

33. În memoriul în replică, SNCF adaugă în esență că Comisia nu a demonstrat modul în care transferul totalității activelor unei întreprinderi într-un singur bloc pentru unul și același cumpărător ar putea să nu conducă, din punct de vedere economic și juridic, la transferul activității economice. Comisia însăși ar fi explicat Tribunalului și Curții că tocmai acesta era efectul unei asemenea cesiuni în cauzele numite „SMI” și „CDA”[41]. Comisia ar fi denaturat de asemenea, în memoriul în răspuns, modul de redactare a considerentului (217) al Deciziei Sernam 2 care nu ar face, potrivit recurentei, nicio trimitere la concurenții Sernam. Conform Deciziei Sernam 2, singurul obiectiv urmărit de Comisie ar fi ruptura pentru viitor a oricărei legături de capital între SNCF și filiala sa Sernam pentru a evita ca aceasta să îi mai acorde ajutoare și singura cerință ar fi fost ca achizitorul Sernam să nu aibă legătură cu SNCF. Prin urmare, finalitatea unei vânzări a activelor în bloc nu ar fi întreruperea activității economice a Sernam. Recurenta adaugă că, contrar celor susținute de Comisie, nu ar exista nicio contradicție între cesiunea activelor în bloc ale Sernam, care ar implica în mod necesar continuarea activității Sernam, și argumentul potrivit căruia Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept în examinarea diferitor criterii ale continuității economice dezvoltate în jurisprudența Curții.

34. În sfârșit, în ceea ce privește prețul, Comisia impunea un preț de piață care ar fi putut fi negativ. În cazul în care activele sunt vândute în bloc, implicând transferul unei activități care produce în mod necesar pierderi, precum și al contractelor de muncă, ar fi inevitabil ca valoarea sa să fie negativă; a considera că prețul ar fi putut fi pozitiv ar fi o ipoteză nesusținută și o denaturare a faptelor, toate ofertele fiind în mare măsură negative. Pe de altă parte, SNCF susține că nu este necesar să se pună în

41 Hotărârea SMI (punctele 68-70) și, respectiv, Hotărârea Tribunalului din 19 octombrie 2005, CDA Datenträger Albrechts/Comisia (T-324/00, denumită în continuare „Hotărârea CDA”, EU:T:2005:364, punctul 73).

aplicare principiile jurisprudențiale referitoare la interpretare atunci când dispoziția este lipsită de ambiguități. Nu ar fi posibil să se cedeze integralitatea activelor unei întreprinderi fără un transfer al activității economice în favoarea cesionarului și nu ar fi posibil transferul cotei de piață a unei întreprinderi în favoarea cesionarului fără transferul activității. Prin urmare, interpretarea susținută de Comisie și confirmată de Tribunal ar conduce la o situație imposibilă.

35. La rândul său, Comisia consideră că primul aspect al primului motiv ar trebui respins.

ii) Cu privire la al treilea aspect al primului motiv

36. SNCF susține că, limitându-se să reproducă dispozițiile articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 și ale considerentului (217) al acestei decizii pentru a afirma interpretarea sa potrivit căreia Decizia Sernam 2 diferenția în mod clar vânzarea în integralitate a Sernam de vânzarea activelor sale, Tribunalul ar fi denaturat prin afirmații peremptorii articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 și ar fi afectat raționamentul său printr-o motivare insuficientă. Considerentul (217) nu ar conține niciun element care să permită să se concluzioneze că cesiunea activelor în bloc ar trebui înțeleasă în sensul că privește doar activele. Tribunalul nu ar putea deduce din scenariul alternativ avut în vedere în considerentul (217) că articolul 3 alineatul (2) excludea pasivul, cu atât mai mult cu cât, în raport cu finalitatea urmărită, cu alte cuvinte întreruperea activității economice a Sernam, adăugarea la cesiune a pasivelor în tot sau în parte nu ar avea nicio incidență. Nici Comisia, nici Tribunalul nu ar fi explicat modul în care o cesiune a totalității activelor în bloc unui singur cumpărător considerat a prelua cota de piață a Sernam putea conduce la întreruperea activității economice a acesteia din urmă [42].

37. Raționamentul efectuat de Tribunal la punctele 118 și 119 din hotărârea atacată ar fi eronat întrucât condiții diferite ar fi fost atașate efectiv prin Decizia Sernam 2 fiecăruia dintre cele două scenarii. În cazul în care finalitatea urmărită de articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 era întreruperea activității Sernam, atunci doar trimiterea la o modalitate de cesiune care să permită atingerea acestui obiectiv (precum cesiunea de active luate separat sau pe loturi, astfel cum Comisia ar fi avut deja în vedere în alte cauze [43]) era necesară. Prin urmare, Tribunalul ar fi săvârșit mai multe erori de drept, ar fi denaturat dispozițiile articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 și ar fi încălcat obligația de motivare.

38. La rândul său, Comisia susține că acest al treilea aspect al primului motiv trebuie respins.

3) Analiză

39. În cadrul primului și al celui de al treilea aspect ale acestui prim motiv, SNCF contestă interpretarea reținută de Tribunal, pe de o parte, cu privire la finalitatea vânzării activelor în bloc impusă de articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 și, pe de altă parte, a noțiunii înseși „vânzare a activelor în bloc”.

40. De la bun început, critica întemeiată pe inutilitatea recurgerii de către Tribunal la jurisprudența clasică referitoare la metodele de interpretare la dispoziția instanței Uniunii trebuie respinsă, Tribunalul doar amintind, ca ulterior să aplice, o jurisprudență constantă care consacră principiile bine stabilite [44] care delimitează competența instanței atunci când aceasta din urmă trebuie să interpreteze o dispoziție a dreptului Uniunii. Adăugăm că, ținând seama de divergențele cu privire la interpretarea articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 dintre SNCF și Comisie, nu era exagerat ca instanța

42 Această critică este formulată în memoriul în replică al recurentei.

43 SNCF citează, în această privință, exemplul șantierelor navale poloneze.

44 A se vedea punctele 87 și 114 din hotărârea atacată.

Uniunii să caute în altă parte decât în partea dispozitivă a deciziei menționate elementele necesare pentru a clarifica sensul și domeniul de aplicare exacte ale acesteia și, prin urmare, de asemenea în mod întemeiat, Tribunalul s-a referit nu numai la formularea articolului menționat, ci și la contextul său și la obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte [45].

41. Amintim în continuare că articolul 3 din Decizia Sernam 2 are în vedere două scenarii. Potrivit articolului 3 alineatul (1) din decizia menționată, ajutorul pentru restructurarea Sernam va putea continua să fie considerat compatibil cu piața internă, cu condiția ca Sernam să desfășoare „numai activitățile sale de mesagerie pe cale ferată” și ca SNCF să garanteze în același timp „punerea la dispoziția oricărui alt operator care solicită acest lucru a unor condiții identice cu cele acordate societății Sernam pentru dezvoltarea transportului feroviar de mărfuri”. În plus, Sernam trebuia să înlocuiască integral, în cursul următorilor doi ani începând cu data notificării Deciziei Sernam 2, „mijloacele proprii și serviciile de transport rutier cu mijloacele și serviciile de transport rutier aparținând uneia sau mai multor întreprinderi independente de SNCF din punct de vedere juridic și economic și selecționate în urma unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii”. În ipoteza în care se opta pentru al doilea scenariu – cel prevăzut la articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 – aceste condiții nu se mai aplicau. În schimb, se impunea în acest caz ca Sernam să „[vândă] activele în bloc, până la [30 iunie 2005], la prețul pieței, unei societăți independente din punct de vedere juridic de SNCF, pe baza unei proceduri transparente și deschise”.

42. Identificarea motivelor pentru care Comisia a avut în vedere aceste două ipoteze și, *in fine*, finalitatea vânzării activelor în bloc necesita în mod firesc efectuarea unei lecturi complete a acestei decizii, cu alte cuvinte care include motivele sale. Or, reiese din aceste motive că condițiile stabilite la articolul 3 alineatul (1) din Decizia Sernam 2 sunt concepute ca „măsuri compensatorii” solicitate de Sernam ca urmare a faptului că a beneficiat de aplicarea abuzivă a unui ajutor [46]. Prin urmare, acesteia i se impune să se retragă „definitiv din segmentele de piață cu capacitate în exces” pentru a evita ca o întreprindere „care ar fi trebuit să își înceteze activitățile ca urmare a dificultăților declarate [să ocupe] în mod artificial […] cote pe piețe extrem de solicitate, în detrimentul întreprinderilor concurente și viabile din punct de vedere financiar” [47].

43. În plus, Comisia a luat în considerare intenția autorităților franceze de a vinde „societatea Sernam în integralitate (*active și pasive*)” [48] și s-a preocupat să diferențieze în mod explicit ipoteza amintită de cea a unei vânzări de active în bloc ale Sernam. Astfel, considerentul (217) al Deciziei Sernam 2 prevede că, „în cazul vânzării societății Sernam *în integralitate* (*active și pasive*) avută în vedere de autoritățile franceze, trebuie să se aplice, *în orice caz*, condițiile deciziei (preluarea activităților rutiere ale Sernam de către alte întreprinderi și diversificarea activităților Sernam în direcția transportului feroviar de marfă)”. *În schimb*, „dacă Sernam își vinde[a] *acțiunile* «*în bloc*», Comisia amintește că cele două condiții menționate anterior referitoare la restructurarea companiei nu se vor aplica, întrucât Sernam *nu va mai opera* în forma juridică actuală și *va elibera cotele sale de piață* în favoarea cumpărătorului independent (care va putea, *de facto*, să își continue activitățile cu activele Sernam)” [49].

44. Suntem dispuși să admitem că o interpretare izolată a articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 ar fi putut permite să se considere că vânzarea de active în bloc nu excludea în mod necesar o vânzare de pasive. Cu toate acestea, odată ce s-a admis, fără dificultăți reale, că Tribunalul se putea referi la considerentele Deciziei Sernam 2 pentru a clarifica sensul dispozitivului său, interpretarea considerentului (217) este suficientă să confirme concluzia la care a ajuns Tribunalul cu privire la faptul că vânzarea de active în bloc excludea în mod necesar pasivele în măsura în care

45 A se vedea punctele 86 și 101 din hotărârea atacată.

46 A se vedea considerentul (208) al Deciziei Sernam 2.

47 A se vedea considerentele (208) și (209) ale Deciziei Sernam 2.

48 Considerentul (216) al Deciziei Sernam 2. Sublinierea noastră.

49 Sublinierea noastră.

Comisia stabilea un contrast evident între vânzarea în integralitate a Sernam (active și pasive), pe de o parte, și vânzarea doar a activelor în bloc, pe de altă parte. Recurenta consideră că Tribunalul a făcut o afirmație peremptorie și fără o demonstrație reală. Nu vedem însă cum s-ar fi putut demonstra mai clar ceea ce este evident.

45. Cu privire la critica întemeiată pe o motivare insuficientă, amintim că reiese dintr-o jurisprudență constantă a Curții că „motivarea unei hotărâri trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul Tribunalului, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, iar Curții să își exercite controlul judecătoresc”[50]. Această cerință este respectată pe deplin în prezenta cauză.

46. În ceea ce privește finalitatea urmărită, dat fiind contextul în care Decizia Sernam 2 a fost adoptată, aceasta este, în mod evident și astfel cum a amintit Tribunalul, prevenirea denaturării concurenței[51]. Cele două scenarii avute în vedere la articolul 3 din Decizia Sernam 2 au fost concepute în mod clar ca fiind alternative, ceea ce implică faptul că Comisia considera în mod clar cele două opțiuni ca fiind echivalente din punctul de vedere al finalității și eficacității lor pentru restabilirea unei situații care respectă libera concurență. Or, obiectivul urmărit de articolul 3 alineatul (1) din Decizia Sernam 2 este explicat în considerentul (200) și următoarele din decizia menționată. Acestea amintesc în esență că Sernam a beneficiat de un ajutor care nu a respectat planul inițial de restructurare. În consecință, pentru a atenua această denaturare a concurenței, Comisia impune „măsuri compensatorii”[52] și dispune ca Sernam să renunțe la segmentele de piață cu capacitate excesivă în condițiile descrise la articolul 3 alineatul (1) din Decizia Sernam 2[53]. În mod logic, obiectivul urmărit de al doilea scenariu este identic. Din nou, considerentul (217) al deciziei menționate este un element central pentru a înțelege rațiunea de a fi al acesteia întrucât explică motivele pentru care „măsurile compensatorii” impuse în ipoteza unei puneri în aplicare a primului scenariu nu vor mai fi impuse în ipoteza unei vânzări de active în bloc. Astfel, în această situație, Comisia consideră că „Sernam nu va mai opera în forma juridică actuală și va elibera cotele sale de piață în favoarea cumpărătorului independent (care va putea, *de facto*, să își continue activitățile cu activele Sernam)”[54]. Astfel cum a observat în mod întemeiat Tribunalul, acest considerent „este cuprins în aceeași parte dedicată măsurilor de prevenire a denaturărilor concurenței ca și considerentele (200) și (208)-(211)”[55]. În plus, reiese în mod clar din modul de redactare a acestui considerent și contrar celor pretinse de recurentă, că Comisia avea în vedere reluarea activității de către un cumpărător independent, care o relua pe seama sa, Sernam renunțând în fapt la piață în favoarea acestuia din urmă.

47. În cazul în care ar trebui să se dea curs raționamentului SNCF, articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 nu ar impune nici cesiunea activelor în bloc, cu excluderea pasivelor, nici întreruperea activității economice a Sernam. Aceasta înseamnă că Comisia ar fi admis ca Sernam să poată fi vândută aproape în integralitate și să își continue activitatea economică fără a impune în vreun fel o măsură compensatorie (întrucât ar fi vorba despre punerea în aplicare a celui de al doilea scenariu), în condițiile în care ar fi impus în mod clar, în cazul vânzării Sernam în integralitate, o serie de măsuri privind reducerea prezenței sale pe piață. O asemenea interpretare nu este coerentă și lipsește de substanță și de orice efect articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2. Bineînțeles, astfel cum susține SNCF, cesiunea activelor are drept consecință continuarea „activității” în sensul unei preluări a cotelor de piață pe care o ocupa Sernam de o altă întreprindere interesată. Cu toate acestea, Sernam, lipsită de activele sale, nu putea continua în mod evident să ocupe poziția proprie pe piață. În plus, am avea

50 Dintr-o jurisprudență abundentă, a se vedea Hotărârea din 20 ianuarie 2011, General Química și alții/Comisia (C-90/09 P, EU:C:2011:21, punctul 59 și jurisprudența citată), și Hotărârea din 15 ianuarie 2014, Comisia/Portugalia (C-292/11 P, EU:C:2014:3, punctul 72 și jurisprudența citată).

51 A se vedea punctul 194 din hotărârea atacată.

52 A se vedea punctul 42 din prezentele concluzii.

53 A se vedea considerentul (215) al Deciziei Sernam 2.

54 Considerentul (217) al Deciziei Sernam 2, *in fine*.

55 Punctul 193 din hotărârea atacată.

tendința să considerăm, astfel cum arată intervenienta în susținerea Comisiei, că interpretarea invocată de SNCF constituie un fel de mărturisire implicită că operațiunile de transfer au condus la menținerea activității Sernam fără punerea în aplicare a vreunei măsuri compensatorii necesare pentru a înlătura problema concurențială.

48. Pe scurt, articolul 3 avea în vedere, pe de o parte, subzistența Sernam sau posibilitatea unei vânzări în integralitate a Sernam (active și pasive) și, în acest caz, condițiile prevăzute la alineatul (1) trebuiau respectate și, pe de altă parte, ipoteza unei vânzări în bloc a activelor și, prin urmare, aceste condiții nu mai erau impuse, întrucât Sernam ar fi eliberat astfel cotele sale de piață în favoarea cumpărătorului. O vânzare de active în bloc însoțită de o parte din pasive nu permitea oprirea activității Sernam; or, în cazul în care această activitate continua, erau necesare măsuri compensatorii. SNCF a vândut activele Sernam în bloc, precum și „cvasiintegral și pasivele sale”[56] fără a oferi o anumită măsură compensatorie de natură să compenseze denaturarea concurenței. Rezultatul operațiunii este neutru, din acest punct de vedere, dacă se poate spune, în condițiile în care este mult mai apropiată din punct de vedere conceptual de o vânzare a Sernam în integralitate – vânzare la care se asociau condiții stricte și clare de renunțare la anumite segmente de piață cu capacitate în exces.

49. Prin urmare, fără a afecta raționamentul său de vreo eroare de drept, Tribunalul a concluzionat că „[î]mprejurarea că, în cazul unei vânzări de active în bloc, nu mai era necesară impunerea retragerii din sectorul rutier aflat în supracapacitate poate fi explicată numai prin faptul că, în cazul vânzării de active în bloc ale Sernam la prețul pieței către o societate care nu avea o legătură juridică cu [SNCF], printr-o procedură transparentă și deschisă, Sernam dispărea din punct de vedere economic de pe piață și, odată cu ea, denaturarea concurenței aferentă acordării ajutorului pentru restructurarea Sernam”, „eliberarea unor cote de piață în favoarea cumpărătorului independent [trebuind analizată] în sensul că determină încetarea denaturării concurenței, cu alte cuvinte, a activității subvenționate a Sernam”[57].

50. Tribunalul nu s-a contrazis nici atunci când a admis că considerentul (217) al Deciziei Sernam 2 a putut da „aparența unei continuări a activității economice” ca urmare a faptului că acesta a precizat imediat că respectiva aparență nu putea fi supusă analizei, dat fiind că, astfel, era vorba despre „activitatea unui operator total diferit de Sernam, cu alte cuvinte, cumpărătorul, care trebuia să integreze activele Sernam în strategia sa comercială proprie, în mod contrar cotele de piață ale beneficiarului neputând fi considerate «eliberate»”[58]. Prin urmare, hotărârea atacată nu suferă în cauză de nicio contradicție între motive, având în vedere în special chiar identitatea cumpărătorului activelor Sernam.

51. În ceea ce privește invocarea de către recurentă a Hotărârilor SMI și CDA, în măsura în care se poate reproșa Tribunalului că nu a examinat legalitatea deciziei atacate în fața sa în raport cu afirmațiile conținute în jurisprudența Curții care se limitau să retranscrie poziția exprimată de Comisie în contextul propriu fiecăreia dintre aceste cauze – *quod non* –, înțelegerea de către recurentă a acestor hotărâri se întemeiază pe o interpretare parțială, întrucât, deși Comisia a susținut în mod invariabil că vânzarea activelor unei societăți în bloc aceluiași cumpărător îi putea permite să continue activitatea economică subvenționată, ceea ce ar putea avea drept rezultat menținerea denaturării concurenței, aceasta a admis, în același timp, că trebuia exercitată o vigilență specială și că riscul unei eludări ar putea fi exclus în cazul în care cesiunea ar avea loc la finalul unei proceduri necondiționate și deschise tuturor concurenților, ceea ce este tocmai una dintre condițiile prevăzute la articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2.

52. Pentru toate aceste motive, propunem, așadar, respingerea împreună a primului și a celui de al treilea aspect al primului motiv.

56 Punctul 197 din hotărârea atacată.

57 Punctul 194 din hotărârea atacată.

58 Punctul 218 din hotărârea atacată.

b) Cu privire la al doilea aspect al primului motiv

1) Hotărârea atacată

53. La punctul 90 din hotărârea atacată, Tribunalul a statuat că momentul care trebuie luat în considerare pentru a aprecia dacă vânzarea a fost efectuată era în mod obligatoriu cel al transferului efectiv de active, dat fiind că obiectivul urmărit la articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2, interpretat în lumina considerentului (217) al acesteia, era acela de a impune Sernam să înstrăineze toate activele sale și să elibereze cotele sale de piață. Potrivit Tribunalului, o interpretare formalistă a articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 ar paraliza efectele acesteia, cu riscul ca transferul efectiv al activelor să se prelungească mult timp după încheierea vânzării, în sensul juridic al termenului.

2) Rezumatul argumentelor părților

54. Potrivit recurentei, vânzarea ar fi fost încheiată efectiv la 30 iunie 2005, condiția temporală impusă de articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 fiind, în consecință, respectată. Decizia menționată nu s-ar referi la un transfer efectiv al activelor la 30 iunie 2005, ci s-ar limita doar să prevadă că vânzarea trebuia să fi intervenit până la această dată. În plus, conform dreptului francez și în special articolului 1583 din Codul civil, vânzarea ar fi marcată de încheierea acordului cu privire la obiect și la prețul care trebuie plătit, chiar și atunci când obiectul nu a fost încă predat sau plătit. Considerând, la punctul 90 din hotărârea atacată, că momentul care trebuie luat în considerare pentru a aprecia dacă vânzarea a fost efectuată la 30 iunie 2005 era cel al transferului de active, Tribunalul ar fi îmbogățit în mod considerabil textul articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 și ar fi denaturat noțiunea „vânzare” care figurează în articolul menționat.

55. La rândul său, Comisia solicită respingerea celui de al doilea aspect al primului motiv.

3) Analiză

56. Printre condițiile stabilite pentru ca ajutorul de 503 milioane de euro pentru restructurarea Sernam să continue să fie considerat compatibil figura o condiție temporală, articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 prevăzând în această privință că, în ipoteza unei vânzări de active în bloc ale Sernam, aceasta trebuia efectuată la 30 iunie 2005.

57. Presupunând că aprecierea de către Tribunal a datei la care a avut loc vânzarea nu ține doar de o apreciere a faptelor, recurenta nu a reușit să demonstreze vreo lacună în analiza Tribunalului. Astfel, deși în contextul măsurilor legate de compensarea ajutoarelor de stat, nu se pune în discuție să se impună o definiție comunitară a „vânzării” și că aceasta din urmă trebuie să se organizeze în mod necesar în condițiile prevăzute de dreptul național[59], Comisia și instanța Uniunii sunt totuși îndreptățite să impună ca aceste condiții să nu aducă atingere efectului util al dreptului Uniunii. Tocmai acest risc a fost identificat de Tribunal atunci când a statuat, la punctul 90 din hotărârea atacată, că interpretarea propusă de SNCF „ar paraliza efectele acesteia, cu riscul ca transferul efectiv al activelor să se prelungească mult timp după încheierea «vânzării», în sensul juridic al termenului”. În plus, reiese din elementele dosarului că, la 30 iunie 2005, oferta prezentată de echipa de conducere a Sernam a fost transmisă SNCF și doar „acceptată, în principiu, de către Direcția Generală a SNCF, în aceeași zi”[60]. În sfârșit, în măsura în care scenariul avut în vedere de articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 constituie o alternativă a celui avut în vedere de articolul 3 alineatul (1) din această decizie și în care, în cazul aplicării acestui al doilea scenariu, condițiile stabilite pentru realizarea primului

59 Ceea ce, de altfel, Tribunalul a constatat la punctul 102 din hotărârea atacată.

60 Considerentul (32) al Deciziei Sernam 3.

scenariu nu s-ar mai aplica, în mod logic și fără a îmbogăți în mod riscant textul articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2, astfel cum susține SNCF, Tribunalul a interpretat condiția temporală pe care o conține în sensul că impune transmiterea efectivă a activelor la 30 iunie 2005. Pentru toate aceste motive, al doilea aspect al primului motiv trebuie respins.

2. Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept, în măsura în care Tribunalul ar fi constatat în mod greșit că oferta depusă de echipa de conducere nu putea fi considerată rezultatul unei proceduri deschise și transparente

a) Hotărârea atacată

58. La punctele 163, 164 și 174 din hotărârea atacată, Tribunalul a statuat în esență pentru a respinge critica potrivit căreia echipa de conducere a Sernam a participat de la început la cererea de ofertă și oferta depusă de echipa respectivă constituia într-adevăr finalizarea unui proces transparent și deschis, că doar consorțiul format din candidatul nr. 5 și echipa de conducere a Sernam a participat inițial la cererea de ofertă și a depus o ofertă preliminară, iar nu membrii echipei de conducere în mod individual. În plus, proiectul depus de consorțiu este cel care a fost selectat inițial la finalizarea celei de a doua etape a cererii de ofertă. Tribunalul a respins astfel argumentul prin care se urmărește să se demonstreze că echipa de conducere a participat de la început la cererea de ofertă, întrucât aceasta nu a participat în mod autonom și nu a depus în mod individual oferta. Tribunalul a constatat că oferta respectivă nu putea fi, așadar, considerată că rezultă dintr-o procedură transparentă și deschisă.

b) Rezumatul argumentelor părților

59. SNCF reproșează Tribunalului o eroare de drept în măsura în care ar fi constatat în mod greșit că neparticiparea membrilor echipei de conducere a Sernam în mod autonom de la începutul procedurii a avut drept consecință faptul că procedura efectuată nu a fost deschisă și transparentă, după cum impunea articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2, întrucât nici din acest articol, nici din Decizia Sernam 2, nici din dreptul Uniunii nu ar reieși că candidatul selectat în final trebuia să fi participat în mod autonom și independent de la început la procesul de selecție. După ce a amintit condițiile în care procedura s-a desfășurat după cea de a doua etapă de selecție, SNCF susține că ar reieși atât din practică, cât și din jurisprudență că condiția deschiderii și a transparenței unei cereri de ofertă este îndeplinită atunci când toate părțile interesate au putut prezenta o ofertă și dispun de posibilități de informare și de condiții cu privire la termene identice [61]. Presupunând că principiile aplicabile în materie de contracte de achiziții publice, consacrate în special prin Directiva 2014/23/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind atribuirea contractelor de concesiune [62] și Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE [63], pot fi transpuse, prin analogie, procedurilor de cesionare a activelor, dreptul Uniunii ar permite atribuirea unui asemenea contract unui operator economic în lipsa publicității sau a unei proceduri concurențiale prealabile în urma eșecului unei proceduri, chiar dacă operatorul nu a participat la această primă procedură și fără ca aceasta să constituie o încălcare a principiilor deschiderii și transparenței. Aceste principii ar trebui considerate *a fortiori* ca fiind respectate atunci când activele au fost cedate ultimei persoane interesate, singura care a făcut o ofertă fermă și a participat la întregul proces, asociată într-o primă etapă unui consorțiu la care cealaltă parte a renunțat în cursul procedurii.

61 SNCF invocă, în această privință, Decizia din 3 iulie 2001 privind ajutorul de stat pe care Regatul Spaniei l-a pus în aplicare și urmărește să îl pună în aplicare în vederea restructurării Babcock Wilcox España SA (JO 2002, L 67, p. 50), Decizia din 27 februarie 2008 privind ajutorul de stat C 46/07 (ex NN 59/07) pe care România l-a pus în aplicare în favoarea întreprinderii Automobile Craiova (JO 2008, L 239, p. 12), punctul 95 din Hotărârea SMI, precum și punctul 110 din Hotărârea CDA.

62 JO 2014, L 94, p. 1.

63 JO 2014, L 94, p. 65.

60. La rândul său, Comisia solicită respingerea acestui al doilea motiv ca fiind inadmisibil sau, în subsidiar, nefondat.

c) Analiză

61. În cadrul acestui al doilea motiv, recurenta contestă o parte a analizei care a determinat Tribunalul să concluzioneze că vânzarea de active în bloc ale Sernam nu a avut loc la finalul unei proceduri deschise și transparente, astfel cum impunea Comisia. Astfel, examinând al cincilea aspect al celui de al patrulea motiv al acțiunii în anulare, Tribunalul a examinat patru critici. În cadrul primei critici, SNCF sublinia că oferta echipei de conducere a Sernam constituia finalizarea unui proces deschis și transparent în măsura în care echipa respectivă a participat de la început la procedura cererii de ofertă în cadrul consorțiului format cu candidatul nr. 5 și a depus o ofertă individuală după ce partenerul său i-a comunicat incapacitatea sa de a depune o ofertă fermă în termenul stabilit de Comisie. Două argumente au fost invocate în cadrul acestei critici, SNCF contestându-l însă pe cel de al doilea în mod separat [64].

62. De la bun început, subliniem că acest al doilea motiv este îndreptat împotriva punctelor 163 și 164 din hotărârea atacată, care se limitează să constate că consorțiul format din candidatul nr. 5 și echipa de conducere este cel care a participat inițial la procedura cererii de ofertă și că conținutul proiectului depus de consorțiul respectiv a fost selectat inițial, Tribunalul limitându-se, la punctul 164 din hotărârea atacată, să reproducă un răspuns furnizat de autoritățile franceze Comisiei la 6 ianuarie 2012. Prin urmare, este vorba în esență despre o apreciere de fapt care reiese și din cuprinsul punctului 16 și următoarele din cererea introductivă a SNCF depusă la Tribunal. În orice caz, din recurs reiese că SNCF reproșează Tribunalului, în cadrul celui de al doilea motiv, o eroare de drept, iar nu o denaturare a faptelor. Motivul respectiv ar trebui respins ca urmare a inadmisibilității sale, recursul fiind limitat în mod tradițional la chestiuni de drept, cu excepția ipotezei denaturării faptelor și elementelor de probă, care nu este invocată. O asemenea consecință trebuie rezervată prezentului motiv în măsura în care este îndreptat împotriva concluziei Tribunalului conținută la punctul 174 din hotărârea atacată și prin care Tribunalul a respins argumentul prin care se urmărește să se demonstreze că echipa de conducere a participat de la început la cererea de ofertă, întrucât aceasta nu a participat în mod autonom și nu a depus în mod individual oferta de la început.

63. Cu toate acestea, Tribunalul efectuează în continuare o calificare juridică a faptelor în măsura în care deduce din aceste elemente – participare neautonomă de la începutul procedurii a echipei de conducere a Sernam – că oferta acesteia din urmă nu poate fi considerată ca fiind rezultatul unei proceduri deschise și transparente, în sensul articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2. Această operațiune de calificare este supusă ca atare controlului Curții în cadrul recursului [65].

64. Formele pe care trebuia să le prezinte procedura prin care activele Sernam trebuiau să fie cedate în bloc nu sunt definite, astfel cum subliniază SNCF, de dreptul Uniunii. Totuși, articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 impunea o limită explicită, cu alte cuvinte cea a respectării caracterului deschis și transparent al procedurii.

65. Fără să fie necesară pronunțarea cu privire la împrejurarea dacă principiile dreptului Uniunii în materie de contracte de achiziții publice se aplică în contextul punerii în aplicare a articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 – cu atât mai mult 1) cu cât niciun element nu arată că aceasta a fost premisa analizei Tribunalului, 2) cu cât invocarea de către SNCF a Directivelor 2014/23 și 2014/24 pare nouă și 3) cu cât SNCF nu contestă acest lucru în mod formal –, trebuie să i se

64 Astfel, în cadrul celui de al treilea motiv al prezentului recurs, SNCF contestă constatarea Tribunalului potrivit căreia oferta fermă a echipei de conducere a Sernam era foarte departe de oferta din a doua etapă făcută de consorțiul condus de candidatul nr. 5 și mult mai nefavorabilă vânzătorului.

65 A se vedea, *inter alia*, Hotărârea din 10 mai 2007, SGL Carbon/Comisia (C-328/05 P, EU:C:2007:277, punctul 41 și jurisprudența citată).

răspundă recurentei care invocă precedentul reprezentat de Hotărârea SMI[66] că, deși, în această hotărâre, Curtea a decis că faptul că vânzarea de active în bloc nu s-a efectuat imediat, ci a avut loc în urma nereușitei mai multor încercări cu o altă societate, era „un indiciu de natură să stabilească că procedura urmată era suficient de deschisă și de transparentă”[67], ea a procedat astfel în contextul unei vânzări care s-a desfășurat sub controlul unei instanțe, element pe care SNCF omite să îl precizeze.

66. În ceea ce privește cererile de ofertă, SNCF se referă la practica Comisiei și subliniază că aceasta din urmă acordă importanță faptului că „toate întreprinderile susceptibile de a fi interesate de cumpărare […] au avut ocazia de a prezenta o ofertă și întreprinderea a fost cedată persoanei care a depus oferta cea mai bună”[68], precum și accesului egal la informații[69]. Cu toate acestea, atunci când, în contextul ajutoarelor de stat, Comisia impune organizarea unei proceduri deschise și transparente, acest aspect ar implica lipsirea respectivei cerințe de efectul său util de a o considera ca îndeplinită din moment ce procedura a fost inițiată în mod deschis și transparent și garantează egalitatea de acces la informații pentru orice parte interesată. O procedură deschisă și transparentă trebuie să rămână astfel pe tot parcursul procesului respectiv și nu se limitează, astfel cum susține reclamanta, să ofere ocazia de a prezenta o ofertă în condiții de informare și termene identice[70].

67. În speță, este evident că candidatul căruia i-au fost transferate activele[71] Sernam nu a participat la procedură de la început. În consecință, lipsa unei identități între candidații la preluare inițiali și cel a cărui ofertă a fost reținută în cele din urmă putea determina în mod legitim Comisia, și ulterior Tribunalul, să considere că procedura efectuată nu a fost transparentă în măsura în care a condus la încheierea cesiunii cu un candidat care nu a participat de la început la cererea de ofertă, situația concurențială a celorlalți candidați putându-se modifica în sens negativ[72], iar această schimbare putând afecta procedura.

68. Pentru toate motivele care precedă, al doilea motiv trebuie respins ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

3. Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe o denaturare a faptelor și pe o eroare de drept, în măsura în care Tribunalul a considerat în mod greșit că oferta echipei de conducere a Sernam era mult mai nefavorabilă vânzătorului decât ofertele neangajante ale celorlalți candidați

a) Hotărârea atacată

69. Din cuprinsul punctelor 165 și 166 din hotărârea atacată reiese că, pentru a respinge critica potrivit căreia oferta depusă de echipa de conducere constituia finalizarea unui proces transparent și deschis, în măsura în care echipa respectivă, care ar fi participat la proces de la început, a depus în mod individual oferta care era comună inițial cu candidatul nr. 5 cu care forma consorțiul, Tribunalul s-a întemeiat pe faptul că oferta fermă a echipei de conducere era foarte departe de oferta din a doua etapă făcută de consorțiul condus de candidatul nr. 5 și mult mai nefavorabilă pentru vânzător. Pentru a ajunge la

66 Hotărârea din 29 aprilie 2004, Germania/Comisia (C-277/00, EU:C:2004:238).

67 Punctul 95 din Hotărârea SMI.

68 SNCF face trimitere în această privință la punctul 102 din Decizia din 3 iulie 2001 privind ajutorul de stat pe care Regatul Spaniei l-a pus în aplicare și urmărește să îl pună în aplicare în vederea restructurării Babcock Wilcox España SA.

69 SNCF face trimitere în această privință la punctele 67-71 din Decizia din 27 februarie 2008 privind ajutorul de stat C 46/07 (ex NN 59/07) pe care România l-a pus în aplicare în favoarea întreprinderii Automobile Craiova.

70 În orice caz, admițând, în cursul procedurii, un candidat care nu a participat la aceasta în mod autonom de la început, se poate ridica de asemenea problema dacă, în speță, participanților la procedură li s-au asigurat cu adevărat condiții identice cu privire la termene.

71 Și cea mai mare parte a pasivelor: a se vedea în special punctul 48 din prezentele concluzii.

72 Cu privire la problema dacă dreptul Uniunii se opune ca o entitate contractantă să permită unui operator economic, care făcea parte dintr-un grup format din două întreprinderi care au fost selectate anterior și au făcut prima ofertă în cadrul unei proceduri de negociere a atribuirii unui contract de achiziții publice, să continue să participe în nume propriu la această procedură, în urma dizolvării grupului respectiv, a se vedea Hotărârea din 24 mai 2016, MT Højgaard și Züblin (C-396/14, EU:C:2016:347), din care, în pofida diferențelor substanțiale în ceea ce privește dreptul aplicabil situației prezentate atunci Curții, ne putem inspira într-o anumită măsură.

această concluzie, Tribunalul s-a referit la mai multe elemente conținute în corespondența dintre Comisie și Republica Franceză în 2005 și în 2012 și a considerat că diferența dintre cele două oferte trebuia apreciată pe baza criteriului necesităților previzionale de recapitalizare a societății-țintă de către reclamantă, estimate la un cuantum cu mult superior în oferta finală a echipei de conducere a Sernam în raport cu ceea ce a propus consorțiul condus de candidatul nr. 5. Oferta negativă a consorțiului din a doua etapă se ridica, potrivit Tribunalului și în mod constant, la -56,4 milioane de euro, în timp ce oferta echipei de conducere se ridica la -95,5 milioane de euro [73]. Acesta a respins și argumentul conform căruia, după retragerea candidatului nr. 5 din procedură, discuțiile au continuat în mod logic cu „ultima persoană interesată” și a statuat că SNCF ar fi trebuit să revină la candidatul nr. 4, care a participat de la început la procedură și a depus o ofertă preliminară din a doua etapă de -65,2 milioane [74]. Faptul că candidatul nu a depus o ofertă fermă este irelevant pentru Tribunal, în măsura în care problema examinată este aceea dacă oferta echipei de conducere a Sernam rezulta din procedura cererii de ofertă [75].

b) Rezumatul argumentelor părților

70. Recurenta susține că oferta echipei de conducere a Sernam nu putea fi considerată ca fiind rezultatul unei proceduri de cerere de ofertă nici deschisă, nici transparentă, pentru motivul că aceasta ar fi fost mult mai nefavorabilă pentru vânzător decât ofertele preliminare din a doua etapă depuse de ceilalți candidați. În consecință, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept și ar fi denaturat faptele, statuând contrariul. SNCF arată că oferta preliminară depusă de consorțiu s-ar fi întemeiat pe un nivel diferit al resurselor financiare în raport cu cel pe care s-ar fi întemeiat candidatul nr. 4 pentru oferta sa preliminară din a doua etapă. Prin urmare, SNCF contestă estimarea efectuată de Tribunal a necesităților de recapitalizare evaluate de candidatul nr. 4. Având în vedere deteriorarea puternică a resurselor financiare ale Sernam între 31 decembrie 2004 și din 30 iunie 2005, candidatul nr. 4 ar fi reevaluat în mod obligatoriu necesitățile de recapitalizare a Sernam la un nivel cu mult superior. Presupunând că oferta fermă a echipei de conducere a Sernam poate fi comparată cu oferta neangajantă din a doua etapă a consorțiului, Tribunalul ar fi săvârșit astfel o eroare gravă.

71. La rândul său, Comisia consideră al treilea motiv inoperant și, în subsidiar, nefondat.

c) Analiză

72. Intenția recurentei în cadrul acestui al treilea motiv este să demonstreze că Tribunalul ar fi statuat în mod greșit că oferta fermă depusă de echipa de conducere a Sernam era mult mai nefavorabilă decât cea depusă de consorțiul formulat cu candidatul nr. 5, înainte ca acesta să se retragă din procedură, sau decât cea a candidatului nr. 4, rezultată din a doua etapă preliminară. Este vorba să se aprecieze din nou în acest context dacă vânzarea de active ale Sernam a avut loc la finalul unei proceduri deschise și transparente. Or, odată ce s-a constatat, în cadrul analizei noastre a celui de al doilea motiv, că, întrucât echipa de conducere a Sernam nu a participat la procedura de selecție de la început și în mod autonom, selecția, *in fine*, a ofertei sale nu rezulta, așadar, doar pentru acest motiv, dintr-o procedură deschisă și transparentă, contrar prevederilor articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2, se impune constatarea că, chiar dacă Curtea ar trebui să statueze – în caz contrar – că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept sau a denaturat faptele, considerând că oferta echipei de conducere a Sernam era mai nefavorabilă, aceasta nu ar putea repune în discuție concluzia la care a ajuns și pe care am amintit-o. Prin urmare, suntem de acord cu poziția Comisiei potrivit căreia acest al treilea motiv este inoperant [76].

73 A se vedea punctul 167 din hotărârea atacată.

74 A se vedea punctul 170 din hotărârea atacată.

75 A se vedea punctul 173 din hotărârea atacată.

76 Ceea ce, de altfel, nu pare contestat de recurentă întrucât aceasta nu a reacționat în memoriul său în replică la poziția exprimată de Comisie.

73. Cu titlu suplimentar, adăugăm în acord cu Comisia că Tribunalul a constatat, la punctele 166 și 168 din hotărârea atacată, că oferta din a doua etapă a consorțiului format cu candidatul nr. 5 prevedea o injecție de capital la capitalul Sernam „într-un cuantum semnificativ”, în timp ce oferta echipei de conducere prevedea doar o injecție mult mai puțin semnificativă. Or, această parte a hotărârii nu este atacată în cadrul recursului. Prin urmare, diferența substanțială dintre oferte este individualizată, făcând inoperantă orice eroare de drept sau denaturare care ar privi evaluarea necesităților de recapitalizare între oferte.

74. În sfârșit, presupunând că acest aspect este supus controlului Curții în cadrul unui recurs, nu se poate reproșa Tribunalului că nu a ținut seama de diferitele niveluri de resurse financiare ale Sernam pe care s-ar fi întemeiat diferitele oferte, dat fiind că SNCF nu a invocat acest argument în fața Tribunalului. Tribunalul nu poate să fi denaturat faptele care nu i-au fost prezentate. În ceea ce privește compararea de către Tribunal a ofertei ferme a echipei de conducere cu oferta neangajantă a consorțiului din a doua etapă, recurenta nu formulează nicio critică întemeiată în drept cu privire la acest aspect și pare, dimpotrivă, să admită că o asemenea comparație poate fi efectuată [77].

75. Pentru toate aceste motive, al treilea motiv trebuie respins.

4. Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe o eroare de drept, pe o motivare insuficientă și pe o contradicție între motive, în sensul că Tribunalul a statuat că Comisia nu a făcut nicio confuzie între obiectul și prețul vânzării de active ale Sernam

a) Hotărârea atacată

76. La punctul 153 de hotărârea atacată, în timp ce examina cel de al patrulea aspect al celui de al patrulea motiv [78], întemeiat pe o eroare de drept săvârșită de Comisie în măsura în care a apreciat, în considerentul (117) al Deciziei Sernam 3, că transferul nu se limita la activele Sernam ca urmare a faptului că a fost majorat cu suma netă de 57 de milioane de euro, Tribunalul a afirmat că Comisia nu a făcut nicio confuzie între obiectul vânzării și prețul vânzării, suma respectivă fiind, prin recapitalizările succesive ale Sernam și Sernam Xpress, adăugată astfel la activele acestora din urmă. Acesta a considerat de asemenea, la punctul următor, că nu se putea reproșa Comisiei că nu a precizat în decizia sa că nu dorea un preț negativ, dat fiind că prețul negativ rezultă din nerespectarea obligației de a vinde doar activele, ceea ce, în plus, reiese din evaluările pozitive „cash free, debt free” efectuate de candidați la sfârșitul primei etape a cererii de ofertă, împrejurare care a determinat ca toate propunerile de preț să fie pozitive [79]. Tribunalul concluzionează că aceste evaluări pozitive demonstrează că, în cazul în care SNCF s-ar fi limitat să vândă activele fără pasive, prețul de vânzare al acestora ar fi fost pozitiv sau nul, însă nu negativ [80].

b) Rezumatul argumentelor părților

77. Apreciind, în considerentul (117) al Deciziei Sernam 3, că, prin recapitalizarea Sernam și Sernam Xpress, o sumă netă de 57 de milioane de euro a fost adăugată la active și că această suplimentare nu era autorizată de articolul 3 alineatul (2) al Deciziei Sernam 2, Comisia ar fi confundat, potrivit SNCF, obiectul vânzării (activele în bloc) și prețul (negativ) plătit pentru achiziționarea lor. Pornind de la această premisă, recurenta reproșează Tribunalului că s-a limitat, la punctul 153 din hotărârea atacată,

77 A se vedea punctul 86 din recurs, în care recurenta se limitează la o formulă care utilizează locuțiunea „presupunând că”.

78 Întemeiat pe erori de drept și de fapt săvârșite de Comisie, în măsura în care a considerat că cesionarea activelor în bloc nu a respectat condițiile enunțate la articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2.

79 A se vedea punctele 155-157 din hotărârea atacată.

80 A se vedea punctul 158 din hotărârea atacată.

să constate, fără demonstrații și prin afirmații peremptorii, că Comisia nu a făcut nicio confuzie de tipul celei pretinse de SNCF. Aceasta din urmă susține de asemenea că concluzia respectivă ar constitui o eroare de drept și că acest punct 153 ar părea contradictoriu în raport cu raționamentul dezvoltat de Tribunal în cadrul celui de al doilea aspect al celui de al patrulea motiv [81].

78. SNCF contestă că vânzarea de active a fost majorată cu suma netă de 57 de milioane de euro și arată că recapitalizarea cuantumului acestei sume [82] nu ar constitui o suplimentare a activelor cedate, ci prețul negativ plătit pentru achiziția de active în bloc ale Sernam. În timp ce a admis, la punctele 103 și 107 din hotărârea atacată, că dreptul ajutoarelor de stat nu privește formele juridice pe care le pot avea tranzacțiile, ci realitatea lor economică și că recunoaște posibilitatea efectuării unei vânzări la preț negativ prin intermediul unei recapitalizări prealabile a vânzătorului, Tribunalul ar fi refuzat să considere recapitalizarea Sernam în sensul că făcea parte din prețul negativ plătit pentru cesiunea de active în bloc prin intermediul unei analize care se întemeiază exclusiv pe forma juridică a acestui aport.

79. Raționamentul Tribunalului ar fi afectat de o a doua eroare de drept. În timp ce Tribunalul a afirmat că prețul negativ rezulta din faptul că obligația de a vinde doar activele Sernam, fără pasive, nu a fost respectată, SNCF arată că, în măsura în care cesiunea în bloc implica continuarea activității Sernam, existența unui „badwill” [83] care reflectă caracterul structural în pierdere al activității cedate și transferul automat al contractelor de muncă, astfel cum prevede dreptul francez, ar implica o valoare în mod necesar negativă a activității. Prin urmare, prețul negativ nu s-ar datora suplimentării anumitor pasive, ci pur și simplu modului de redactare a articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2, care, impunând ca activele să fie cedate în bloc, ar autoriza transferul unei activități structural în pierdere, inclusiv cheltuielile de funcționare legate de continuarea contractelor de muncă ale personalului.

80. În memoriul în replică, SNCF adaugă că a se considera că vânzarea ar fi putut avea loc la un preț pozitiv ar fi o ipoteză nesusținută care constituie o denaturare a faptelor, toate ofertele prezentate fiind în mare măsură negative.

81. La rândul său, Comisia consideră acest al patrulea motiv ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

c) Analiză

82. Teza formulată de SNCF constă în susținerea că recapitalizarea este unul dintre elementele vânzării la un preț negativ a activelor în bloc ale Sernam. Prin urmare, se va arăta de la bun început că recapitalizarea, ca suplimentare de active, a Sernam de către SNCF nu se contestă din punct de vedere factual [84]. Or, la punctul 153 din hotărârea atacată, Tribunalul a afirmat că „[s]uma netă de 57 de milioane de euro, prin recapitalizările succesive ale Sernam și Sernam Xpress, s-a adăugat […] astfel la activele Sernam, ulterior ale Sernam Xpress”. Este vorba în această situație despre o constatare de fapt, care nu este contestată de părți. Prin urmare, este dificil să se reproșeze Tribunalului o anumită motivare insuficientă. În plus, Tribunalul deduce lipsa unei confuzii între obiectul vânzării și prețul vânzării din textul considerentului (117) al Deciziei Sernam 3, evocat la punctul precedent din hotărârea atacată.

81 Întemeiat pe erori de drept și de fapt săvârșite de Comisie, în măsura în care a apreciat, în considerentele (99)-(102) ale Deciziei Sernam 3, că cesionarea activelor în bloc ale Sernam la un preț negativ nu reprezenta o vânzare.

82 Mai precis, o recapitalizare de 59 de milioane de euro, din care două milioane au fost scăzute și plătite de Financière Sernam pentru achiziția de active în bloc ale Sernam: a se vedea punctul 93 din recurs.

83 Cu alte cuvinte diferența care poate exista între prețul de achiziție plătit în numerar sau în titluri de valoare și valoarea activelor și a pasivelor exigibile dobândite, privite individual (a se vedea punctul 223 din hotărârea atacată).

84 A se vedea punctul 93 din recurs.

83. Pe de altă parte, nu pare contradictoriu nici să se statueze, pe de o parte, că dreptul Uniunii nu se opune ca o vânzare să aibă loc la un preț negativ, astfel cum a procedat Tribunalul la punctul 107 din hotărârea atacată, și, pe de altă parte, că o recapitalizare care a avut loc în circumstanțele descrise la punctul 153 nu este compatibilă cu articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2. Este vorba în această situație despre două probleme cu totul diferite. Prima afirmație a fost formulată în cadrul analizei referitoare la condiția „vânzării" impusă de acest articol, Comisia contestând astfel că o vânzare poate avea loc la un preț negativ. Această problemă trebuie diferențiată de cea dacă o suplimentare de active era autorizată de Comisie în Decizia Sernam 2. Cu alte cuvinte, în cazul în care, interpretând noțiunea „vânzare de active în bloc", Tribunalul a examinat, într-o primă etapă, noțiunea „vânzare", elementele hotărârii care sunt atacate în cadrul prezentului motiv au privit mai mult noțiunea „active în bloc". Din titlul celui de al patrulea aspect al celui de al patrulea motiv formulat în fața Tribunalului reiese că acesta din urmă examina la acel moment problema dacă Comisia a putut considera în mod legitim, în considerentul (117) al Deciziei Sernam 3, că transmiterea limitată la activele Sernam a fost majorată în mod necorespunzător cu suma de 57 de milioane de euro. Amintim că acest considerent (117), după ce a enunțat faptele, a concluzionat că „[a]ceastă suplimentare de active nu [era] autorizată de articolul 3 alineatul (2) din [D]ecizia Sernam 2".

84. Aprecierea Tribunalului conținută la punctul 154 din hotărârea atacată, potrivit căreia prețul negativ rezultă din adăugarea pasivelor la vânzarea de active ale Sernam, ține, la rândul său, de o apreciere de fapt în privința căreia recurenta nu a subliniat, în cadrul prezentului motiv, o denaturare a faptelor. De altfel, în cazul în care SNCF contestă, în general, că vânzarea de active în bloc trebuia efectuată în mod obligatoriu fără pasive, aceasta nu contestă în mod logic că vânzarea Sernam a inclus aceste pasive în marea lor majoritate. Or, astfel cum am declarat deja, vânzarea astfel cum a fost avută în vedere la articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 trebuia înțeleasă efectiv în sensul că privește doar activele, fără pasivele Sernam. Simplul fapt că pasivele au fost incluse în cadrul vânzării este suficient pentru a se considera că nu au fost respectate condițiile prevăzute de acest articol. În orice caz, amintim de asemenea că SNCF a admis, la ședința în fața Tribunalului, că, „atunci când un activ este cedat în mod individual, prin definiție, acesta are o valoare care poate fi pozitivă sau nulă, însă care nu poate fi negativă"[85]. Prin urmare, este dificil să se prevadă că recurenta repune în discuție, în stadiul recursului, o afirmație care se deduce din propria luare de poziție.

85. Pentru toate aceste motive, al patrulea motiv trebuie respins.

5. Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept și pe o denaturare a părții dispozitive a Deciziei Sernam 2, în măsura în care Tribunalul a considerat că înscrierea în pasivul lichidării Sernam a creanței privind recuperarea ajutorului de 41 de milioane de euro nu era conformă cu articolul 4 din Decizia Sernam 2

a) Hotărârea atacată

86. La punctul 237 și următoarele din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat critica întemeiată pe faptul că nu era îndeplinit în speță niciunul dintre criteriile care permit să se constate continuitatea economică dintre Sernam și Sernam Xpress. După ce a amintit considerentul (144) al Deciziei Sernam 3, potrivit căruia Comisia a concluzionat că, „[p]rin urmare, [erau] întrunite toate criteriile care demonstrează continuitatea economică în sensul acestei decizii și al hotărârii în cauza Seleco[86]", Tribunalul a examinat pe rând fiecare dintre elementele respective.

85 Punctul 155 din hotărârea atacată.

86 Hotărârea din 8 mai 2003, Italia și SIM 2 Multimedia/Comisia (C-328/99 și C-399/00, EU:C:2003:252).

87. În ceea ce privește obiectul transferului, Tribunalul a amintit, având în vedere cele statuate anterior la punctele 134-137 din hotărârea atacată, că Comisia a apreciat în mod întemeiat că fusese cedată întreprinderea în integralitate, cu încălcarea articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 [87].

88. În ceea ce privește identitatea acționarilor, Tribunalul a validat analiza Comisiei care a concluzionat că aportul Sernam la Sernam Xpress se efectuase în cadrul grupului recurentei [88].

89. În ceea ce privește momentul transferului, Tribunalul a amintit, pe de o parte, că momentul punerii în aplicare a unei decizii care implică posibilitatea unei vânzări de active în bloc ale beneficiarului ajutorului, precum și o obligație de recuperare a unui ajutor ilegal și incompatibil apare la fel de propice pentru eludarea obligației de recuperare ca faza procedurii oficiale de investigare în cursul căreia pretinsele operațiuni de eludare, în cauzele Seleco, SMI și CDA [89] invocate de recurentă, au fost realizate [90] și, pe de altă parte, că acesta a statuat anterior că operațiunea nu a respectat nici termenul, nici modalitățile enunțate la articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 [91].

90. În ceea ce privește logica economică, Tribunalul a amintit de asemenea că nu fuseseră respectate condițiile enunțate la articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2, că activitatea economică a Sernam nu a încetat și că, prin urmare, nu a fost respectată finalitatea articolului menționat [92]. De asemenea, acesta a statuat că recurenta nu se putea întemeia pe dreptul său național pentru a justifica că vânzarea, care trebuia să se realizeze cu excluderea pasivelor, le-a inclus pe acestea din urmă [93].

91. În ceea ce privește prețul, Tribunalul a statuat în esență că prețul negativ plătit nu putea fi considerat un preț de piață rezultat dintr-o cerere de ofertă transparentă și deschisă, dat fiind că Tribunalul a statuat deja că oferta echipei de conducere a Sernam nu era rezultatul unei proceduri transparente și deschise [94]. De asemenea, acesta a amintit că prețul negativ de 57 de milioane de euro era conceput mai degrabă ca fiind un ajutor operațional care permitea acoperirea pierderilor Sernam Xpress în perioada 2005-2008, la care se adăuga ștergerea datoriilor pe care Sernam le avea, în cuantum de 38,5 milioane de euro [95]. Tribunalul a respins în continuare, pe de o parte, valoarea probantă a diferitor expertize independente invocate de SNCF și considerate a confirma că prețul cesiunii era un preț de piață [96] și, pe de altă parte, argumentele SNCF îndreptate împotriva ultimelor două teze ale considerentului (145) al Deciziei Sernam 3, dat fiind caracterul lor suplimentar, tezele respective examinând doar „un indiciu în plus” al faptului că echilibrul contractual dintre SNCF și Financière Sernam nu corespundea condițiilor pieței [97]. În plus, Tribunalul a statuat că Comisia a putut ajunge în mod întemeiat la concluzia că transferul activităților de la Sernam la Sernam Xpress a avut drept consecință păstrarea de către Sernam Xpress a avantajului concurențial ce i-a fost conferit de ajutorul primit, deoarece a existat o continuitate economică între cele două societăți [98]. Pe de altă parte, la invocarea jurisprudenței referitoare la vânzarea de acțiuni la finalul căreia, potrivit Republicii Franceze, a impune întreprinderii vândute rambursarea ajutorului ilegal și incompatibil ar implica sancționarea cumpărătorului întreprinderii respective, cu alte cuvinte Financière Sernam, care, plătind prețul pieței, ar trebui să plătească deja ajutorul, Tribunalul a răspuns că Comisia a considerat că vânzarea de părți sociale ale Sernam Xpress către Financière Sernam nu a avut drept consecință

87 A se vedea punctul 240 din hotărârea atacată.

88 A se vedea punctul 243 din hotărârea atacată.

89 Hotărârea din 8 mai 2003, Italia și SIM 2 Multimedia/Comisia (C-328/99 și C-399/00, EU:C:2003:252), Hotărârea SMI, precum și, respectiv, Hotărârea CDA.

90 A se vedea punctul 246 din hotărârea atacată.

91 Punctul 247 din hotărârea atacată, Tribunalul făcând trimitere, în această privință, la punctele 84-93 și 110-187 din hotărârea atacată.

92 A se vedea punctul 251 din hotărârea atacată.

93 A se vedea punctul 252 din hotărârea atacată.

94 A se vedea punctul 255 din hotărârea atacată.

95 A se vedea punctul 256 din hotărârea atacată.

96 A se vedea punctele 257-260 din hotărârea atacată.

97 A se vedea punctele 261 și 262 din hotărârea atacată.

98 A se vedea punctele 263-265 din hotărârea atacată.

eliberarea Sernam Xpress de obligația sa de rambursare a ajutorului de 41 de milioane de euro. Astfel, nu i s-a transferat Financière Sernam obligația de rambursare a ajutorului de 41 de milioane de euro în calitate de dobânditor al părților sociale ale Sernam Xpress, ci ca succesor juridic al acesteia din urmă, în urma fuziunii care a avut loc la 30 iunie 2011 și a transmiterii universale a patrimoniului care a urmat acesteia, în condițiile în care continuitatea economică dintre Sernam și Sernam Xpress a fost demonstrată corespunzător cerințelor legale de către Comisie [99]. În sfârșit, Tribunalul a considerat inoperantă invocarea de către SNCF a criteriului investitorului privat care, în opinia acestuia, nu are legătură cu obligația de recuperare a sumei de 41 de milioane de euro, ci privește, dimpotrivă, problema cu totul diferită a calificării ajutoarelor noi [100]. În concluzie, Tribunalul a statuat că, în conformitate cu jurisprudența Comisia/Spania [101], Comisia a considerat în mod întemeiat că simpla înscriere a ajutorului declarat ilegal și incompatibil la pasivul lichidării Sernam nu era suficientă pentru eliminarea denaturării concurenței și a respins critica întemeiată pe faptul că niciunul dintre criteriile privind continuitatea economică nu a fost îndeplinit în speță [102].

92. În sfârșit, la punctul 275 și următoarele din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat critica întemeiată pe faptul că înscrierea respectivă era conformă cu articolul 4 din Decizia Sernam 2, a amintit jurisprudența Comisia/Spania [103] potrivit căreia ajutorul trebuie recuperat de la societatea care continuă activitatea economică a întreprinderii care a beneficiat inițial de avantajul aferent acordării ajutoarelor de stat și care, prin urmare, păstrează beneficiul efectiv al acestuia și a concluzionat că, în contextul recuperării ajutoarelor de stat, aluzia la continuarea existenței Sernam trebuia înțeleasă în sensul că face trimitere la menținerea activității economice a Sernam. Prin urmare, Tribunalul a respins critica, înscrierea în pasivul lichidării Sernam a ajutorului ilegal și incompatibil nefiind conformă cu articolul 4 din Decizia Sernam 2.

b) Rezumatul argumentelor părților

93. SNCF reproșează din nou Tribunalului că a denaturat dispozitivul Deciziei Sernam 2 în măsura în care a statuat că aluzia făcută la articolul 4 din această decizie „putea sugera doar menținerea activității economice a Sernam” [104], în timp ce modul de redactare a acestui articol ar fi clar și fără ambiguități, nu ar face nicio trimitere la întreruperea activității respective și s-ar limita să distingă după cum societatea Sernam, ca persoană juridică, continuă să existe sau să nu existe, ceea ce s-ar justifica pe deplin în raport cu jurisprudența constantă potrivit căreia, atunci când societatea care beneficiază de un ajutor de stat își vinde activele unui terț și la un preț de piață, beneficiul ajutorului se include în preț, astfel încât beneficiul efectiv al ajutorului rămâne în sarcina vânzătorului [105]. Denaturând articolul 4 din Decizia Sernam 2, Tribunalul a săvârșit de asemenea o eroare de drept care trebuie să conducă la anularea hotărârii atacate.

94. În plus, recurenta subliniază mai multe erori de drept săvârșite de Tribunal atunci când a examinat condițiile privind continuitatea economică între Sernam și cumpărătorul activelor în bloc [106] și în timp ce, în orice caz, Comisia nu ar avea obligația de a ține seama de toate aceste elemente [107].

99 A se vedea punctele 266-270 din hotărârea atacată.

100 A se vedea punctele 271 și 272 din hotărârea atacată.

101 Hotărârea din 11 decembrie 2012, Comisia/Spania (C-610/10, EU:C:2012:781).

102 A se vedea punctele 273 și 274 din hotărârea atacată.

103 Hotărârea din 11 decembrie 2012, Comisia/Spania (C-610/10, EU:C:2012:781).

104 Punctul 278 din hotărârea atacată.

105 Recurenta se referă în această privință la Hotărârea din 20 septembrie 2001, Banks (C-390/98, EU:C:2001:456, punctul 77), și la punctul 80 din Hotărârea SMI.

106 Cu privire la definirea acestor condiții, SNCF face trimitere la Hotărârea Tribunalului din 13 septembrie 2010, Grecia și alții/Comisia (T-415/05, T-416/05 și T-423/05, EU:T:2010:386, punctul 135), și la Hotărârea din 28 martie 2012, Ryanair/Comisia (T-123/09, EU:T:2012:164, punctul 155).

107 Astfel cum a amintit Tribunalul la punctul 235 din hotărârea atacată.

95. În ceea ce privește identitatea acționarilor, SNCF amintește că condițiile stabilite de articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 nu i-ar fi permis să efectueze o vânzare de active în bloc ale Sernam către Financière Sernam pentru motive legate de particularitățile dreptului francez [108]. Operațiunea de aport-cesionare, precedată de o recapitalizare în cazul unui preț negativ, ar corespunde realității economice a unei cesiuni de active în bloc ale Sernam către Financière Sernam la valoarea lor de piață. Considerând că continuitatea economică trebuie apreciată între Sernam și Sernam Xpress, Tribunalul ar fi descompus artificial o operațiune unică, respectând ca unică logică economică transferul de proprietate asupra activelor în bloc ale Sernam. Tribunalul ar fi încălcat astfel principiul conform căruia dreptul ajutoarelor de stat nu privește formele juridice pe care le pot avea tranzacțiile, ci doar realitatea lor economică și asociază hotărârii sale o contradicție între motive în raport cu principiul, amintit la punctul 107 din hotărârea atacată, potrivit căruia o vânzare poate fi efectuată la un preț negativ. Sernam Xpress ar fi reprezentat doar vehiculul constituit pentru a permite transferul proprietății asupra activelor în bloc ale Sernam către Financière Sernam. De altfel, Financière Sernam a fuzionat cu Sernam Xpress odată cu efectuarea operațiunii. Tribunalul nu ar fi ținut seama de faptul că Financière Sernam deține proprietatea și exploatează activele Sernam, plasate în Sernam Xpress și, prin urmare, nu ar exista nicio identitate între acționarii Financière Sernam și cei ai Sernam.

96. În ceea ce privește prețul pieței, SNCF reproșează Tribunalului o eroare de drept în măsura în care ar fi refuzat să ia în considerare prețul pieței plătit pentru activele Sernam, chiar dacă, potrivit jurisprudenței, existența unui preț de piață este unul dintre criteriile cele mai importante pentru a concluziona în sensul lipsei continuității economice. Recurenta se întemeiază cu privire la acest aspect în special pe Hotărârile SMI și CDA [109].

97. În ceea ce privește obiectul transferului, Tribunalul ar fi considerat în mod greșit că întreprinderea în integralitate a fost cedată întrucât activele în bloc ale Sernam au fost cedate doar cu pasivele din exploatare.

98. În ceea ce privește momentul transferului, SNCF susține că nicio eludare nu ar putea fi susținută din moment ce Comisia însăși a prevăzut posibilitatea unei cesiuni de active în bloc ale Sernam și aceste active au fost cedate la un preț de piață.

99. În ceea ce privește logica economică a operațiunii, Tribunalul ar fi constatat în mod greșit că articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 impunea întreruperea activității economice a Sernam, în timp ce posibilitatea unei cesiuni de active în bloc ar face posibil transferul corect al activității Sernam. Tribunalul nu poate invoca că logica operațiunii este contrară obiectivelor deciziei menționate, chiar dacă această operațiune era permisă de articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2.

100. SNCF concluzionează că Tribunal ar fi săvârșit o eroare de drept și ar fi denaturat articolul 4 din Decizia Sernam 2 statuând că înscrierea în pasivul lichidării judiciare a Sernam a creanței corespunzătoare sumei de 41 de milioane de euro drept ajutor declarat incompatibil prin Decizia Sernam 2 nu era conformă cu articolul 4 din această decizie.

101. La rândul său, Comisia consideră prezentul motiv ca fiind în parte inoperant și în parte inadmisibil.

108 Și detaliate la punctul 116 din recurs.

109 Punctele 66, 70, 78, 84, 86 și 93-95 din Hotărârea SMI și, respectiv, punctele 97-99 din Hotărârea CDA.

c) Analiză

102. Articolul 4 din Decizia Sernam 2 prevedea că orice vânzare a Sernam trebuia efectuată la prețul pieței și la finalizarea unei proceduri deschise și transparente pentru toți concurenții săi și că, în cazul în care aceste condiții ar fi respectate, rambursarea ajutorului de 41 de milioane de euro [110] ar reveni „societății Sernam”, dacă „Sernam” ar continua să existe. În Decizia Sernam 3, Comisia a verificat dacă procedura de recuperare a ajutorului incompatibil aleasă de Franța, și anume includerea datoriei față de stat în pasivele lichidării Sernam, permitea, *de facto*, să se elimine denaturarea concurenței [111]. Considerând că articolul 4 din Decizia Sernam 2 distingea după cum exista sau nu exista o întrerupere a activității economice a Sernam, Comisia a examinat transferul activităților de la Sernam la Financière Sernam în lumina criteriilor și a principiilor stabilite în Hotărârile SMI, CDA și Seleco pentru a stabili dacă era necesar să se extindă recuperarea la Financière Sernam, precum și la filialele sale. Această analiză este prevăzută în considerentele (143)-(151) ale Deciziei Sernam 3. Astfel cum am constatat, Comisia a ajuns la concluzia că transferul activităților Sernam către Sernam Xpress a avut drept consecință păstrarea de către Sernam Xpress a avantajului concurențial pe care i l-a oferit ajutorul primit, întrucât a existat o continuitate economică între cele două societăți, iar transferul corespunde, tot potrivit Comisiei, unei eludări a ordinului de recuperare impus Sernam [112]. Ca urmare a fuzionării Sernam Xpress cu Financière Sernam, obligația de recuperare s-a transferat acesteia din urmă, care, împreună cu filialele sale, desfășoară în continuare activitățile Sernam și Sernam Xpress și continuă să beneficieze de ajutorul de 41 de milioane de euro acordat inițial Sernam [113].

103. Tribunalul a controlat analiza efectuată de Comisie mai sus, amintită la punctul 237 și următoarele din hotărârea atacată. Împotriva acestei părți din hotărârea menționată este îndreptat acest al cincilea motiv, cu prețul unei argumentări a recurentei uneori confuză, deseori repetitivă și cu dificultăți în a identifica cu claritate erorile de drept reproșate în mod concret, printr-un amestec strâns al faptelor cu dreptul.

104. Răspundem de îndată criticii întemeiate pe o denaturare și pe o eroare de drept, în măsura în care Tribunalul ar fi interpretat în mod eronat articolul 4 din Decizia Sernam 2. Potrivit adagiului „cine poate mai mult, poate și mai puțin”, vom examina doar eroarea de drept invocată, analiza denaturării fiind în mod necesar mai superficială.

105. Pentru a statua că articolul 4 din Decizia Sernam 2 condiționa recuperarea ajutorului de la Sernam de menținerea activității economice a acesteia din urmă, Tribunalul s-a referit nu numai la textul articolului menționat, ci și la contextul în care a intervenit, care este cel al recuperării ajutoarelor de stat. Având în vedere jurisprudență constantă a Curții, SNCF nu putea ignora faptul că principalul obiectiv vizat de rambursarea unui ajutor de stat plătit în mod ilegal este de a elimina denaturarea concurenței cauzată de avantajul concurențial acordat [114]. În plus, rezultatul urmărit la restabilirea situației anterioare plății ajutorului ilegal este, în general, menținerea efectului util al dispozițiilor tratatelor cu privire la ajutoarele de stat [115]. În această privință, simpla dispariție juridică a Sernam ca persoană juridică nu constituie în niciun fel o garanție a dispariției activității subvenționate. În sfârșit, astfel cum a amintit Tribunalul [116], ajutorul trebuie recuperat de la societatea care continuă *activitatea economică* a întreprinderii care a beneficiat inițial de avantaj.

110 Corespunzător în esență unor ajutoare suplimentare plătite ca urmare a întârzierii afilierii Sernam la Geodis, despre care autoritățile franceze au informat Comisia doar în raportul lor anual din 2002 și fără ca această valoare suplimentară să fi făcut obiectul unei renotificări complete a dosarului [a se vedea în special considerentul (176) al Deciziei Sernam 2].

111 A se vedea considerentul (37) al Deciziei Sernam 3.

112 A se vedea în special considerentul (148) al Deciziei Sernam 3.

113 A se vedea considerentul (150) al Deciziei Sernam 3.

114 A se vedea, *inter alia*, punctul 77 din Hotărârea SMI.

115 Hotărârea din 20 septembrie 2001, Banks (C-390/98, EU:C:2001:456, punctul 75).

116 A se vedea punctul 277 din hotărârea atacată, care citează Hotărârea din 11 decembrie 2012, Comisia/Spania (C-610/10, EU:C:2012:781).

106. În consecință, interpretarea contextualizată a articolului 4 din Decizia Sernam 2 de către Tribunal, pe lângă faptul că rezultă dintr-o metodă de interpretare clasică la dispoziția instanței Uniunii, este lipsită de orice eroare de drept. Prin urmare, critica întemeiată pe o eroare de drept în sensul că Tribunalul ar fi interpretat în mod eronat articolul 4 din Decizia Sernam 2 trebuie respinsă.

107. După ce s-a confirmat că Sernam rămânea, în opinia Comisiei, debitoarea obligației de rambursare a ajutorului de 41 de milioane de euro în cazul în care activitatea sa economică continua, trebuie să se mai verifice dacă criteriile necesare pentru această continuare au fost analizate în mod corect de Tribunal. Astfel cum reiese din cuprinsul punctului 236 din hotărârea atacată, SNCF „nu contestă […] această grilă de analiză a continuității economice” amintită la punctele 234 și 235 din hotărârea menționată.

1) Cu privire la obiectul transferului

108. SNCF efectuează o interpretare eronată a hotărârii atacate, afirmând că Tribunalul ar fi considerat criteriul privind obiectul transferului îndeplinit întrucât Sernam a fost cedată în integralitate cu încălcarea articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2. La punctul 240 din hotărârea atacată, Tribunalul a statuat că acest criteriu trebuia considerat îndeplinit nu doar ca urmare a faptului că cesiunea a avut loc cu încălcarea articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2, ci, dimpotrivă, deoarece se constata, din examinarea celui de al treilea aspect al celui de al patrulea motiv, că Comisia a putut aprecia în mod întemeiat că Sernam fusese cedată în integralitate [117]. În plus, considerând că critica sa urmărește să demonstreze caracterul pur și simplu inoperant al argumentului Tribunalului, SNCF nu invocă o critică prin care se urmărește contestarea realității constatării efectuate de Tribunal. Astfel cum subliniază Comisia, SNCF nu a pus în discuție, în legătură cu acest aspect, punctul 137 din hotărârea atacată în care Tribunalul concluzionează că, „[a]șadar, Comisia nu a săvârșit nicio eroare de drept sau de fapt în ceea ce privește obiectul tranzacției prin faptul că, în considerentul (116) al [D]eciziei [Sernam 3], a afirmat că transferul activităților nu constituia o vânzare de active, ci o vânzare a Sernam (active și pasive) *în integralitate*, cu unele excepții” [118].

2) Cu privire la identitatea acționarilor

109. Reiese cu claritate din graficul reprodus la punctul 23 din prezentele concluzii că recurenta, căreia Comisia i-a solicitat să cedeze activele filialei sale, Sernam, deținea o altă filială numită Sernam Xpress și că activele Sernam au fost cedate acestei filiale. Prin urmare, SNCF a cedat uneia dintre filialele sale întreprinderea beneficiară a ajutorului.

110. SNCF reproșează Tribunalului că a analizat criteriul privind identitatea acționarilor în ceea ce privește relația dintre Sernam și Sernam Xpress, și nu dintre Sernam Xpress și Financière Sernam. Aceasta arată că Sernam Xpress a reprezentat doar un vehicul care transportă activele Sernam și a cărei intermediere a fost considerată necesară prin combinarea unor constrângeri juridice de ordin național și comunitar.

111. Amintim totuși că toate activele Sernam au fost transmise Sernam Xpress și că SNCF nu contestă că acest transfer a avut loc. În plus, astfel cum a amintit în mod întemeiat Tribunalul, Comisia nu și-a întemeiat raționamentul pe continuitatea economică dintre Sernam și Financière Sernam. În special, nu pentru că există o identitate a acționarilor între Sernam și Financière Sernam, Comisia a considerat acest criteriu îndeplinit, ci pentru că există o identitate a acționarilor între Sernam și Sernam Xpress. Și Comisia va ajunge la concluzia că Financière Sernam trebuie considerată debitoare a obligației de recuperare a ajutorului de 41 de milioane de euro doar pentru că aceasta a fuzionat cu Sernam

117 Având în vedere jurisprudența amintită la punctul 234 din hotărârea atacată, pe care SNCF nu o contestă, preluarea contractelor de muncă invocată în mai multe rânduri de SNCF este de asemenea un indiciu că obiectul transferului privește o parte cel puțin substanțială a Sernam.

118 Sublinierea noastră.

Xpress, dar la finalul analizei, debitoarea, de prim grad, a obligației de recuperare este chiar Sernam Xpress [119]. În aceste condiții, argumentele SNCF prin care se urmărește să se demonstreze lipsa identității acționarilor între Sernam și Financière Sernam sunt inoperante. Nici reproșarea unei încălcări a principiului potrivit căruia dreptul ajutoarelor de stat nu privește formele juridice pe care le pot avea tranzacțiile, ci doar realitatea lor economică nu poate fi admisă, pentru aceleași motive.

3) Cu privire la momentul transferului

112. În acest context, se impune constatarea că, în cazul în care se poate considera că transferul a avut loc după adoptarea Deciziei Sernam 2 și în vederea executării acesteia, transferul respectiv nu se opune ca, din momentul în care autoritățile franceze au avut cunoștință de decizia menționată, acestea să știe că trebuiau să recupereze ajutorul de 41 de milioane de euro, astfel încât a admite că, atunci când transferul are loc după decizia finală, intenția de a eluda obligația de recuperare nu poate fi exclusă nu ține de nicio instabilitate în drept din partea Tribunalului, cu atât mai mult cu cât SNCF nu a identificat nicio normă de drept în special care ar fi fost astfel încălcată de Tribunal.

4) Cu privire la logica economică a operațiunii

113. Recurenta contestă în această privință că Tribunalul a putut concluziona că operațiunea nu a întrerupt activitatea economică a Sernam și că, prin urmare, finalitatea articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 nu a fost respectată în condițiile în care, potrivit SNCF, articolul respectiv făcea posibil transferul activităților Sernam. Procedând astfel, recurenta se limitează să reitereze în mod succint argumentele care au fost deja invocate, analizate și respinse în cadrul primului motiv al prezentului recurs, la care facem, așadar, trimitere.

5) Cu privire la prețul transferului

114. SNCF reproșează în acest context Tribunalului că a refuzat să ia în considerare prețul pieței plătit pentru activele Sernam, în condițiile în care, în opinia acesteia, prețul respectiv este, „potrivit jurisprudenței, unul dintre criteriile cele mai importante pentru a constata lipsa continuității economice” [120]. În cadrul argumentației sale, recurenta se limitează să parafrazeze evocarea de către Comisie, la punctul 137 și următoarele din Decizia Sernam 3, a jurisprudenței cu privire la vânzarea activităților care au beneficiat de un ajutor. SNCF insistă în special asupra afirmației Tribunalului în cauza CDA [121] potrivit căreia, atunci când un preț de cumpărare conform pieței a fost plătit de cumpărător, nu este posibil să se concluzioneze că acesta din urmă păstra beneficiul efectiv al avantajului concurențial.

115. Or, în primul rând, nu avem convingerea că se poate reproșa Tribunalului că nu a luat în considerare acest criteriu, întrucât a efectuat în mod real analiza prin care a urmărit să stabilească dacă acest criteriu era respectat în speță, pentru a concluziona că nu era respectat.

116. În al doilea rând, deși SNCF a amintit, desigur, în mod întemeiat că criteriul privind prețul pieței este unul dintre cele mai importante, în orice caz, aceasta a uitat probabil că nu este un criteriu suficient pentru a concluziona în sensul lipsei continuității economice, astfel încât, chiar dacă o eroare de drept putea fi identificată în analiza Tribunalului cu privire la criteriul prețului plătit în contextul analizei continuității economice, aceasta nu ar fi suficientă pentru a respinge analiza respectivă în integralitate și, chiar mai puțin, astfel cum solicită recurenta, pentru a anula hotărârea atacată.

119 A se vedea punctul 149 din hotărârea atacată.

120 A se vedea punctele 120 și 125 din recurs.

121 Punctele 97-99.

117. În al treilea rând, referindu-se și la punctele din Hotărârea SMI [122] în care Curtea a luat de asemenea în considerare natura procedurii desfășurate pentru a conduce la atribuirea la prețul pretins de piață, SNCF nu contestă corelația pe care a stabilit-o Tribunalul, la punctul 255 din hotărârea atacată, între cerința unei proceduri deschise și transparente, pe de o parte, și cerința unui preț de piață, pe de altă parte. Or, din analiza efectuată în cadrul celui de al doilea motiv al prezentului recurs reiese că procedura, care trebuia să conducă la vânzarea de active în bloc ale Sernam, nu prezenta toate caracteristicile unei proceduri deschise și transparente.

6) Concluzie cu privire la al cincilea motiv

118. Întrucât nicio critică invocată în cadrul acestui al cincilea motiv nu poate fi admisă, este necesară respingerea acestuia.

6. Cu privire la al șaselea motiv, întemeiat pe o eroare de drept, pe o motivare insuficientă și pe o denaturare a faptelor, în măsura în care Tribunalul a statuat că principiul investitorului privat nu era aplicabil cesiunii de active în bloc ale Sernam

a) Hotărârea atacată

119. Al șaselea motiv este îndreptat împotriva punctului 283 și următoarele din hotărârea atacată, prin care Tribunalul a examinat primul aspect al celui de al șaselea motiv al acțiunii în anulare [123], întemeiat pe faptul că Comisia ar fi săvârșit o eroare de drept, declarând criteriul investitorului privat inaplicabil în speță.

120. Tribunalul a amintit că decizia Comisiei de a nu aplica criteriul investitorului privat se întemeiază pe două motive enunțate în considerentele (154) și (155) ale Deciziei Sernam 3 și a examinat mai întâi argumentele SNCF cu privire la al doilea motiv [124] potrivit căruia Comisia considerase că prețul negativ agreat între SNCF și Financière Sernam demonstra că era vorba despre cesionarea unei activități care produce pierderi, care nu putea fi echivalentul măsurii compensatorii, și că prețul negativ corespundea unui ajutor operațional, care, prin urmare, nu era în măsură să reducă denaturările concurenței. Punerea în aplicare incorectă a unor măsuri compensatorii prevăzute la articolul 3 din Decizia Sernam 2 a făcut inaplicabil, pentru Comisie, criteriul investitorului privat [125].

121. Cu privire la acest al doilea motiv, Tribunalul a examinat mai întâi motivul întemeiat pe faptul că vânzarea de active în bloc nu constituia o alternativă la măsurile compensatorii prevăzute la articolul 3 alineatul (1) din Decizia Sernam 2 [126]. În această privință, în primul rând, Tribunalul a amintit că articolul 3 alineatul (2) din decizia menționată corespundea punerii în aplicare a uneia dintre cele două condiții alternative de compatibilitate a ajutorului pentru restructurare propuse de Comisie și unei alternative echivalente condițiilor prevăzute la alineatul (1), cele două alineate urmărind exact același obiectiv de compensare a denaturărilor concurenței [retragerea de pe piața rutieră cu capacitate în exces în scenariul avut în vedere la articolul 3 alineatul (1) din Decizia Sernam 2 sau încetarea activității subvenționate a Sernam în cazul unei puneri în aplicare a articolului 3 alineatul (2) din decizia menționată, cu alte cuvinte o vânzare de active în bloc ale Sernam]. Din aceste împrejurări, Tribunalul concluzionează că vânzarea activelor în bloc ale Sernam poate fi considerată echivalentă măsurilor prevăzute la articolul 3 alineatul (1) din Decizia Sernam 2 [127]. În al doilea rând, Tribunalul a

122 Punctele 93-95.

123 Întemeiat pe o eroare de drept săvârșită de Comisie întrucât a considerat că măsurile prevăzute de protocolul de înțelegere din 21 iulie 2005 referitoare la cesiunea activelor în bloc ale Sernam constituiau ajutoare de stat noi în favoarea Sernam-Xpress-Financière Sernam.

124 A se vedea punctul 288 din hotărârea atacată.

125 A se vedea punctele 287 și 288 din hotărârea atacată.

126 A se vedea punctul 293 și următoarele din hotărârea atacată.

127 A se vedea punctul 297 din hotărârea atacată.

respins argumentul SNCF, potrivit căruia continuarea Sernam în forma sa juridică anterioară cesiunii ar justifica respectarea măsurilor compensatorii prevăzute la articolul 3 alineatul (1) din Decizia Sernam 2, afirmând că menținerea activității economice a beneficiarului ajutorului pentru restructurare pe piață, iar nu simpla împrejurare că personalitatea sa juridică este menținută justifica acest lucru [128]. În al treilea rând, Tribunalul a considerat că, întrucât condiția referitoare la vânzarea activelor în bloc excludea pasivele, eventualitatea de a obține un preț negativ era exclusă prin definiție, fără să fie nevoie să se impună Comisiei să precizeze în mod explicit că nu era avută în vedere o cesiune la un preț negativ [129]. Prin urmare, Tribunalul a respins prima critică îndreptată împotriva considerentului (155) al Deciziei Sernam 3.

122. Tribunalul a răspuns în continuare la al doilea motiv îndreptat împotriva acestui considerent și întemeiat pe faptul că punerea în aplicare a unei măsuri compensatorii ar fi obligația beneficiarului ajutorului sau a statului acționar, iar nu a statului putere publică [130]. Tribunalul a statuat în acest caz că vânzarea activelor în bloc ale Sernam în temeiul articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 nu era o decizie pe care un investitor privat ar fi luat-o în condițiile normale ale pieței, cu perspectiva unei maximizări a profitului sau a unei minimizări a pierderilor care să fie conformă cu raționalitatea economică întrucât logica subiacentă a măsurilor compensatorii urmărea să prevină orice denaturare excesivă a concurenței determinată de acordarea ajutorului pentru restructurare declarat compatibil în mod condiționat prin Decizia Sernam 2 [131]. Tribunalul a mai subliniat că măsurile compensatorii puteau să îi oblige atât pe beneficiarul ajutorului, cât și pe acționarul acestuia să adopte o soluție care să nu fie optimă din punct de vedere economic, ipoteză pe care un investitor privat nu ar avea-o în vedere într-o situație normală a pieței și a verificat că aceasta era situația în speță [132]. Tribunalul a dedus de aici că logica economică a vânzării activelor în bloc era diferită de logica unui operator privat [133]. În sfârșit, Tribunalul a amintit că articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 nu impunea vânzarea unei societăți în integralitate și care produce pierderi, ci doar a activelor sale care au o valoare economică pozitivă. Oferta echipei de conducere a Sernam includea cerințe de recapitalizare, ștergerea unor datorii, precum și garanții din partea vânzătorului, tocmai pentru faptul că Sernam fusese vândută în integralitate, având nevoie de finanțare. Prin urmare, aceste măsuri rezultă în mod direct din încălcarea articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 și, prin urmare, nu au nicio legătură cu aplicarea criteriului investitorului privat [134]. Așadar, Tribunalul a respins și a doua critică îndreptată împotriva considerentului (155) al Deciziei Sernam 3.

123. Din cauză că a constatat legalitatea celui de al doilea motiv invocat de Comisie pentru a refuza aplicarea criteriul investitorului privat, Tribunalul a statuat că nu mai era necesară examinarea celorlalte argumente referitoare la primul motiv întemeiat pe contextul denumit al „recuperării” ajutoarelor de stat [135].

128 A se vedea punctele 298 și 299 din hotărârea atacată.

129 A se vedea punctele 300 și 301 din hotărârea atacată.

130 A se vedea punctul 303 și următoarele din hotărârea atacată.

131 A se vedea punctele 305 și 306 din hotărârea atacată.

132 A se vedea punctele 307 și 308 din hotărârea atacată.

133 A se vedea punctul 309 din hotărârea atacată.

134 A se vedea punctul 310 din hotărârea atacată.

135 A se vedea punctul 312 din hotărârea atacată.

b) Cu privire la primul aspect al celui de al șaselea motiv

1) Rezumatul argumentelor părților

124. SNCF reproșează Tribunalului, care s-ar fi limitat să reproducă motivarea Deciziei Sernam 3 prin care se explică motivele pentru care Comisia a refuzat să aplice principiul investitorului privat avizat cesiunii activelor în bloc ale Sernam, că nu a răspuns la critica invocată potrivit căreia motivele ar fi antinomice. Astfel, conform SNCF, în cazul în care cesiunea activelor în bloc ar constitui o măsură compensatorie, aceasta ar interveni ca o condiție privind compatibilitatea ajutorului pentru restructurarea Sernam. Aceasta a dedus de aici că nu se poate considera că articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2, care stabilește condițiile respective, se înscrie într-o situație de recuperare a ajutorului. Comisia nu ar fi putut refuza să aplice principiul investitorului privat ca urmare a pretinsei existențe a unei situații de recuperare. Or, la punctul 312 din hotărârea atacată, Tribunalul nu a adoptat o poziție cu privire la această critică, statuând că „nu mai [era] necesară examinarea celorlalte argumente referitoare la primul motiv invocat de Comisie pentru a justifica imposibilitatea aplicării criteriului investitorului privat, întemeiat pe contextul denumit al «recuperării» ajutoarelor de stat”. Această lipsă a unui răspuns ar afecta motivarea hotărârii atacate.

125. În memoriul în replică, SNCF reproșează în final Tribunalului că nu s-a pronunțat asupra contradicției între motivele pe care se întemeia decizia Comisiei de a nu aplica criteriul investitorului privat, Comisia neputând să o considere în același timp ca urmare a existenței, pe de o parte, a unei situații de recuperare (sugerând că ajutorul este incompatibil) și, pe de altă parte, a unei măsuri compensatorii (sugerând că ajutorul este compatibil).

126. Comisia solicită respingerea acestui prim aspect.

2) Analiză

127. Din considerentele (154) și (155) ale Deciziei Sernam 3 reiese că Comisia a considerat că nu era necesar să se aplice testul investitorului privat în economia de piață, pentru a excepta, după caz, măsurile prevăzute de protocolul de înțelegere din 21 iulie 2005 de la calificarea drept ajutoare de stat, întrucât aceasta considera, pe de o parte, că măsurile respective au fost adoptate „într-un caz de recuperare a ajutorului” [136], pe de altă parte, că vânzarea de active în bloc ale Sernam prevăzută la articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 era concepută ca un echivalent al măsurilor compensatorii și în condițiile în care reieșea din Liniile directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate [137] că cesionarea unei activități care produce pierderi nu poate fi considerată o asemenea măsură, astfel încât prețul negativ plătit la cesionarea Sernam corespundea ajutorului operațional acordat întreprinderii, care, prin natura sa, nu poate reduce denaturările concurenței [138].

128. Analiza efectuată de Tribunal a respectat această structură, răsturnând totodată ordinea de examinare. În consecință, Tribunalul a examinat mai întâi argumentele recurentei în legătură cu motivul privind inaplicabilitatea criteriului investitorului privat conținut în considerentul (154) al Deciziei Sernam 3. Astfel cum am amintit mai sus, Tribunalul a respins fiecare dintre argumentele prin care s-a urmărit să se conteste temeinicia acestui considerent, astfel încât Tribunalul a confirmat că Comisia considerase în mod întemeiat că nu era obligată să aplice criteriul respectiv măsurilor în cauză.

136 Considerentul (154) al Deciziei Sernam 3.

137 Comunicarea Comisiei – Liniile directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate (JO 2004, C 244, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 187).

138 A se vedea considerentul (155) al Deciziei Sernam 3.

129. Or, din moment ce Tribunalul a statuat astfel, soluția pe care ar fi rezervat-o argumentelor recurentei îndreptate împotriva motivului conținut în considerentul (154) al Deciziei Sernam 3 nu ar mai fi avut nicio incidență asupra examinării criticii întemeiate pe faptul că Comisia ar fi săvârșit o eroare de drept prin faptul că a declarat criteriul investitorului privat inaplicabil, acestea devenind, în consecință, inoperante. Acesta este motivul pentru care Tribunalul a considerat, fără a afecta raționamentul său printr-o nemotivare sau prin refuzul de a se pronunța, că nu mai era necesar să examineze argumentele cu privire la primul motiv invocat de Comisie pentru a justifica neaplicabilitatea criteriului investitorului privat în contextul pretins al recuperării ajutoarelor de stat.

130. În ceea ce privește critica la adresa Tribunalului de a nu fi identificat sau înlăturat contradicția dintre cele două motive pe care s-a întemeiat Comisia pentru a considera criteriul investitorului privat inaplicabil, care a fost formulată în stadiul replicii de către SNCF, ne vom limita să constatăm că o asemenea contradicție nu a fost invocată în fața Tribunalului. În orice caz, astfel cum a arătat Comisia, Decizia Sernam 2 este o decizie cu multiple aspecte care se înscrie atât în contextul recuperării ajutorului de 41 de milioane de euro, cât și al condiționalității ajutorului pentru restructurare. Prin urmare, nu se poate reproșa Tribunalului că nu a identificat o contradicție care nu numai că nu există, dar, în plus, pare să nu fi fost invocată în fața sa.

131. În consecință, primul aspect al celui de al șaselea motiv trebuie respins.

c) Cu privire la al doilea aspect al celui de al șaselea motiv

1) Rezumatul argumentelor părților

132. SNCF susține că, prin validarea abordării reținute de Comisie potrivit căreia, în măsura în care cesiunea de active era prevăzută ca măsură compensatorie, principiul investitorului privat nu se aplica, Tribunalul ar fi denaturat în mod grav Decizia Sernam 2. În această privință, recurenta invocă patru critici.

133. În primul rând, articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 prevedea că cesiunea în bloc a activelor Sernam trebuia să aibă loc la prețul pieței și la finalizarea unei proceduri de cerere de ofertă transparentă și deschisă, ceea ce ar implica tocmai aplicarea principiului investitorului privat care, prin urmare, ar fi astfel înscris în chiar esența articolului respectiv. Prin urmare, Tribunalul ar fi denaturat faptele și conținutul Deciziei Sernam 2, înlocuindu-le cu propria motivare.

134. În al doilea rând, statuând că cesiunea de active în bloc ale Sernam trebuia să excludă orice pasiv și că, în consecință, eventualitatea obținerii unui preț negativ era, prin definiție, exclusă, Tribunalul ar fi denaturat Decizia Sernam 2, astfel cum a susținut recurenta în cadrul primului motiv. În plus, prevăzând ca cesiunea de active în bloc ale Sernam să fie efectuată la prețul pieței și acest preț dovedindu-se cu totul negativ [139], articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 nu ar fi impus niciodată ca cesiunea să aibă loc la un preț nul sau pozitiv, astfel încât Tribunalul ar fi adăugat o condiție neprevăzută de articolul menționat, pe care astfel ar fi denaturat-o.

135. În al treilea rând, statuând, la punctul 100 din hotărârea atacată, că singura cerință impusă de articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 era ca prețul plătit să fie un preț de piață, apoi, la punctul 301 din aceeași hotărâre, că prețul pieței nu putea, prin definiție, să fie negativ, Tribunalul ar fi afectat hotărârea sa printr-o contradicție între motive.

139 Recurenta invocă în această privință Hotărârea din 28 ianuarie 2003, Germania/Comisia (C-334/99, EU:C:2003:55, punctul 133), și Hotărârea Tribunalului din 13 mai 2015, Niki Luftfahrt/Comisia (T-511/09, EU:T:2015:284, punctul 139).

136. În al patrulea rând, presupunând că trebuie să se aplice o interpretare teleologică a articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2, caracterul negativ sau pozitiv al prețului de piață nu ar avea, din acest punct de vedere, nicio incidență. SNCF amintește, în această privință, considerentul (217) al Deciziei Sernam 2 potrivit căruia finalitatea apare în mod clar ca fiind cea de a permite unui terț, prin cesiunea activelor în bloc ale Sernam, să preia cotele de piață ale Sernam, astfel încât aceasta din urmă nu ar mai opera pe piață sub forma sa juridică anterioară. Faptul că această cesiune are loc prin intermediul unui preț negativ sau pozitiv ar fi, în raport cu finalitatea respectivă, irelevant. Cotele de piață ocupate de Sernam ar fi fost efectiv eliberate în favoarea unui cumpărător independent, prin intermediul unui preț de piață rezultat dintr-o cerere de ofertă transparentă și deschisă. Prin urmare, Tribunalul ar fi denaturat Decizia Sernam 2, statuând că cesiunea activelor în bloc ale Sernam nu se putea efectua, prin definiție, prin intermediul unui preț negativ.

137. În stadiul replicii, SNCF adaugă că Comisia nu putea, având în vedere conținutul comunicării sale recente cu privire la noțiunea de ajutor de stat [140], susține că testul investitorului privat nu se confunda cu condiția vânzării la un preț de piață prin intermediul unei proceduri deschise și transparente, în timp ce chiar principiul investitorului privat în cadrul unei vânzări de active de către o întreprindere publică ar impune atingerea unui preț de piață a cărui existență se poate prezuma atunci când decurge dintr-o asemenea procedură. Pe de altă parte, SNCF susține că, contrar afirmațiilor Comisiei, cesiunea unui singur activ ar putea avea un preț negativ și că valoarea globală a activelor cedate în bloc se putea dovedi de asemenea în speță negativă, ținând seama de caracterul structural în pierdere al activității și al obligațiilor asociate acestei cesiuni.

138. În ceea ce privește Comisia, aceasta consideră că acest al doilea aspect trebuie respins.

2) Analiză

139. În cadrul acestui al doilea aspect, SNCF reproșează în esență Tribunalului că a denaturat articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 ca urmare a faptului că 1) nu ar fi reținut că, impunând ca cesiunea să aibă loc la un preț de piață la finalizarea unei proceduri deschise și transparente, articolul menționat conținea deja ca atare elementele sursă ale aplicării criteriului investitorului privat, 2) ar fi interpretat acest articol în sensul că prevedea doar cesiunea activelor Sernam și că această cesiune nu putea fi efectuată la un preț negativ și 3) că nici interpretarea teleologică reținută de Tribunal nu ar fi de natură să justifice excluderea de către instanță a unei vânzări la preț negativ. Pe de altă parte, SNCF reproșează Tribunalului o contradicție între motive.

140. Tribunalul a afirmat, la punctul 292 din hotărârea atacată, că aplicabilitatea criteriului investitorului privat depinde, în definitiv, de faptul că statul membru în cauză acordă, în calitatea sa de acționar, iar nu în calitatea sa de putere publică, un avantaj economic unei întreprinderi pe care o deține, subînțelegându-se că intervențiile statului care urmăresc îndeplinirea obligațiilor care îi revin în calitate de putere publică nu pot fi comparate cu cele ale unui investitor privat în economia de piață. În special, pot fi relevante în această privință natura și obiectul acestei măsuri, contextul în care se înscrie, precum și obiectivul urmărit și normele care guvernează măsura respectivă [141].

141. Amintim că aplicarea acestui criteriu „urmărește să determine dacă avantajul economic acordat prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, unei întreprinderi publice este, ca urmare a efectelor sale, de natură să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența și să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre” [142]. Astfel, testul investitorului privat va fi efectuat numai în cazul în care avantajul a fost acordat de stat în calitatea sa de acționar, Curtea statuând că

140 Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) TFUE (JO 2016, C 262, p. 1, în special punctele 74 și 84).

141 A se vedea punctul 292 din hotărârea atacată și jurisprudența citată.

142 Hotărârea din 5 iunie 2012, Comisia/EDF (C-124/10 P, denumită în continuare „Hotărârea EDF”, EU:C:2012:318, punctul 89).

„un avantaj economic […] trebuie să fie apreciat prin raportare la criteriul investitorului privat dacă reiese, în urma unei aprecieri globale, că statul membru vizat, deși a utilizat astfel de mijloace proprii puterii publice, a acordat avantajul respectiv în calitatea sa de acționar la întreprinderea pe care o deține”[143]. Prin urmare, „aplicabilitatea criteriului investitorului privat cu privire la o intervenție publică nu depinde de forma în care a fost acordat avantajul, ci de calificarea intervenției menționate drept o decizie luată de un acționar al întreprinderii în cauză”[144].

142. Or, în contextul prezentei cauze, se impune constatarea că, în conformitate cu ceea ce rezultă din cuprinsul punctului 46 și următoarele din prezentele concluzii, Tribunalul a confirmat în mod întemeiat obiectivul de compensare al scenariului avut în vedere la articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2. Vânzarea activelor în bloc ale Sernam pare efectiv o alternativă la recentrarea activităților sale prevăzută la articolul 3 alineatul (1) din aceeași decizie, articolul 3 fiind consacrat în întregime condițiilor care trebuiau îndeplinite pentru ca ajutorul pentru restructurare acordat Sernam să fie compatibil. Prin urmare, cesiunea în bloc a activelor sale a avut loc doar pentru că Decizia Sernam 2 oferea dispoziția alternativă. Prin urmare, este irelevant dacă conținutul însuși al articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 reflectă, astfel cum susține SNCF, o presupusă aplicare a principiului investitorului privat. A impune ca măsurile compensatorii să fie puse în aplicare în condiții prin care se urmărește restabilirea unei concurențe solide ține chiar de esența compensației, însă nu prezumă în niciun fel rolul asumat de stat în momentul punerii lor în aplicare. În plus, reiese de asemenea din analiza dezvoltată mai sus că vânzarea de active în bloc ale Sernam trebuia să aibă loc cu excluderea oricărui pasiv. Deși, desigur, un preț de piață se poate dovedi a fi efectiv un preț negativ, recurenta nu a demonstrat că, în cazul în care ar fi fost cedate doar activele Sernam, prețul lor ar fi fost oricum negativ. În această privință, trebuie să se arate totuși că argumentul rezumat la punctul 137 din prezentele concluzii contrazice în mod direct afirmațiile SNCF în ședința în fața Tribunalului și menționate la punctul 84 din concluziile menționate. În plus, deși Tribunalul a considerat că, în speță, prețul pieței prevăzut la articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 nu putea fi în mod necesar negativ, aceasta se datorează faptului că a considerat în mod corect că Comisia avea în vedere, cu titlu de compensare, că au fost cedate doar activele Sernam. Contrar celor susținute de SNCF, Tribunalul nu a adăugat nicio condiție la articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2. Pentru aceleași motive, este necesară respingerea argumentului întemeiat pe o presupusă contradicție între motive, în privința punctelor 100 și 301 din hotărârea atacată. În plus, în ceea ce privește argumentul întemeiat pe o interpretare teleologică a articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2, reiterăm că finalitatea urmărită de acest articol a fost examinată deja la punctul 46 și următoarele din prezentele concluzii. Nu este, așadar, dificil să se înțeleagă în ce măsură un preț negativ – care presupunea o recapitalizare a Sernam de către SNCF și, prin urmare, o nouă injecție de lichidități – contravenea direct obiectivului de compensare urmărit.

143. În sfârșit, trebuie să se răspundă la argumentul SNCF care, întemeindu-se pe ultima versiune în vigoare a Orientărilor Comisiei privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate, susține că măsurile compensatorii structurale trebuie, în principiu, să ia „forma unei cesionări pe baza continuării activității întreprinderilor autonome viabile care, în cazul în care sunt administrate *de un achizitor adecvat*, pot să concureze cu eficacitate pe termen lung”[145]. Pe lângă faptul că acest argument nu a fost invocat în fața Tribunalului, invocarea lui ne pare cu totul revelatoare prin intermediul argumentelor SNCF în cadrul prezentului recurs, care pare să facă cu totul abstracție de caracterul global al situației și care se întemeiază pe premisa potrivit căreia activele au fost cedate în conformitate cu condițiile stabilite prin Decizia Sernam 2 și că ansamblul măsurilor luate a avut drept efect limitarea, după cum s-a solicitat, a denaturării concurenței. Or, situația a fost diferită, în special ca urmare – astfel cum am constatat – a obiectului

143 Hotărârea din 3 aprilie 2014, Comisia/Țările de Jos și ING Groep (C-224/12 P, denumită în continuare „Hotărârea ING”, EU:C:2014:213, punctul 30).

144 Punctul 31 din Hotărârea ING.

145 A se vedea punctul 80 din Orientările privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate (JO 2014, C 249, p. 1). Sublinierea noastră.

transferului, a identității cumpărătorului și a naturii procedurii urmate. În aceste condiții, prețul negativ plătit, care, într-un alt context, s-ar putea dovedi probabil cu totul justificat, pare în această privință un indiciu care se adaugă la seria de indicii furnizate deja, care arată că autoritățile franceze, prin intermediul SNCF, nu s-au comportat în modul în care dreptul Uniunii le impunea să o facă.

144. Astfel, întrucât nicio denaturare sau contradicție între motive nu a viciat raționamentul Tribunalului, al doilea aspect al celui de al șaselea motiv trebuie respins.

d) Cu privire la al treilea aspect al celui de al șaselea motiv

1) Rezumatul argumentelor părților

145. Al treilea aspect se întemeiază pe mai multe erori de drept ca urmare a pretinsei inaplicabilități a testului investitorului privat avizat întrucât cesiunea activelor în bloc ale Sernam ar fi constituit un echivalent al unei măsuri compensatorii. Potrivit SNCF, punerea în aplicare a unei asemenea măsuri revine beneficiarului ajutorului care poate fi, fără deosebire, o întreprindere publică sau privată, iar nu statul ca putere publică. Niciun element nu ar justifica respingerea aplicării criteriului investitorului privat cu ocazia punerii în aplicare a unei măsuri compensatorii. Statuând diferit, Tribunalul ar fi încălcat articolul 107 alineatul (1) TFUE. SNCF amintește jurisprudența clasică cu privire la controlul exercitat de instanță în materia ajutoarelor de stat, precum și la elementele care constituie ajutoarele respective [146], precum și faptele care au condus la pronunțarea Hotărârii ING [147] în care Curtea a decis că faptul că aportul în capital inițial la o întreprindere aflată în dificultate, efectuat de stat, constituia un ajutor de stat nu ar înlătura în niciun fel obligația statului de a se comporta ca un investitor privat avizat, care se conformează unei cerințe de raționalitate economică, în stadiul modificării condițiilor de rambursare a aportului în capital.

146. Prin urmare, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept vădită în hotărârea sa statuând, la punctele 306 și 307 din hotărârea atacată, că, întrucât logica măsurilor compensatorii urmărea să prevină orice denaturare excesivă a concurenței, aceste măsuri puteau impune atât beneficiarului ajutorului, cât și acționarului său o soluție care nu este optimă din punctul de vedere al rentabilității economice pure, împrejurare pe care un investitor privat în condiții normale de piață nu ar avea-o în vedere. Astfel, dacă, prin adoptarea Deciziei Sernam 2, Comisia aștepta din partea SNCF să atingă un obiectiv precis, aceasta din urmă trebuia, în calitate de acționar al Sernam, să se comporte rațional din punct de vedere economic pentru atingerea acestui obiectiv, astfel cum ar proceda orice acționar privat. În această privință, SNCF amintește că jurisprudența Curții [148] ține seama de faptul că investitorii privați sunt supuși unor obligații sau constrângeri legale și adoptă comportamentul cel mai rațional din punct de vedere economic. Obiectivul punerii în aplicare a măsurilor compensatorii nu s-ar asemăna cu o obligație care se impune puterii publice, însă aceasta s-ar aplica oricărui beneficiar, privat sau public, al unui ajutor de stat pentru restructurare. În speță, comportamentul SNCF ar trebui comparat, așadar, cu cel al unui acționar privat plasat în aceleași circumstanțe, cu alte cuvinte un acționar obligat să cedeze activele în bloc ale unei filiale care a beneficiat de un ajutor pentru restructurare și, prin urmare, Comisia nu se putea sustrage de la obligația sa de examinare a raționalității economice a măsurilor în litigiu [149]. Această cerință de raționalitate economică trebuie să se impună de asemenea în prezența unei întreprinderi publice. Ar fi evident, având în vedere că o lichidare judiciară s-ar fi dovedit mai oneroasă decât punerea în aplicare a acestei măsuri compensatorii, că un acționar privat ar fi acționat ca SNCF. Prin urmare, aceasta din urmă susține că Tribunalul ar fi încălcat articolul 107 alineatul (1) TFUE, statuând, la punctul 309 din hotărârea atacată, că „logica de compensare a vânzării

146 În special, SNCF se referă la Hotărârea din 9 decembrie 1997, Tiercé Ladbroke/Comisia (C-353/95 P, EU:C:1997:596), Hotărârea din 16 mai 2000, Franța/Ladbroke Racing și Comisia (C-83/98 P, EU:C:2000:248, punctul 25), precum și Hotărârea EDF (punctul 78).

147 Punctele 32-37.

148 În special Hotărârea EDF (punctul 79).

149 Prin analogie, recurenta citează Hotărârea ING.

activelor în bloc ale Sernam […] era diferită de logica unui operator privat care încearcă să își maximizeze profitul sau, precum în speță, să își minimizeze pierderile". Tribunalul ar fi trebuit să constate că Comisia avea obligația de a aprecia raționalitatea economică a tuturor măsurilor luate de SNCF în momentul cesionării activelor în bloc ale Sernam. Astfel, acesta nu ar fi putut considera că înscrierea creanțelor la pasivul lichidării judiciare a Sernam de către SNCF ar conferi un avantaj Sernam Xpress, iar ulterior Financière Sernam, fără a aplica criteriul investitorului privat [150]. În același mod, Tribunalul nu putea înlătura aplicarea principiului investitorului privat garanțiilor aferente pasivului acordate cesionarului în momentul vânzării în bloc a activelor Sernam, fără a se stabili dacă asemenea garanții ar fi fost acceptabile pentru un vânzător privat în economia de piață [151]. În plus, Tribunalul nu ar fi putut nici să înlăture această aplicare în cazul măsurilor în litigiu, pentru simplul motiv că măsurile respective rezultau în mod direct din încălcarea articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 și, prin urmare, nu aveau nicio legătură cu aplicarea criteriului investitorului privat [152], din cauză că o asemenea constatare s-ar întemeia pe premisa eronată că cesiunea activelor în bloc ar fi permis acordarea unor ajutoare de stat noi în favoarea Sernam Xpress și Financière Sernam.

147. În stadiul replicii, SNCF adaugă că, în cazul în care obligația unui investitor privat de a ceda activele în bloc ale unei întreprinderi i-ar fi impusă de puterea publică, în considerarea ajutoarelor de stat de care ar fi beneficiat, ar fi evident că acest investitor privat și-ar îndeplini obligațiile în modul cel mai rațional din punct de vedere economic și că, în temeiul principiului egalității de tratament, o întreprindere publică ar trebui să poată proceda în același mod. În răspunsul adresat Comisiei, potrivit căreia acest principiu nu s-ar putea aplica în cauză ca urmare a faptului că orice decizie privind compatibilitatea condiționată a unui ajutor se adresează statului căruia îi revine sarcina de a impune întreprinderii beneficiare a unui ajutor respectarea măsurilor compensatorii, SNCF răspunde că din orientările privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate [153] ar reieși că întreprinderea este cea care trebuie să pună în aplicare planul de restructurare și să execute orice altă obligație prevăzută de decizia Comisiei [154]. În sfârșit, SNCF insistă asupra relevanței, în pofida unor diferențe factuale evidente între aceste hotărâri și prezentul recurs, a Hotărârilor EDF și ING [155] pentru soluționarea problemei de principiu ridicate în cadrul acestui aspect al celui de al șaselea motiv.

148. În consecință, SNCF susține că, prin refuzul de a aplica criteriul investitorului privat cesiunii în bloc a activelor Sernam pentru motivul că articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 privea o măsură compensatorie, Tribunalul ar fi săvârșit în hotărârea sa mai multe erori de drept.

149. Comisia solicită respingerea acestui al treilea aspect al celui de al șaselea motiv.

2) Analiză

150. Chestiunea ridicată în această privință este aceea dacă contextul de compensare în care au intervenit măsurile în litigiu era suficient pentru a exclude aplicabilitatea testului investitorului privat și că, *in fine*, efectul măsurilor respective s-a dovedit foarte îndepărtat de obiectivul de compensare urmărit la articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2.

150 A se vedea punctul 323 din hotărârea atacată.

151 A se vedea punctul 327 din hotărârea atacată.

152 A se vedea punctul 310 din hotărârea atacată.

153 Citate la nota de subsol 137 din prezentele concluzii.

154 Recurenta se întemeiază în această privință în special pe punctul 47 din aceste orientări.

155 Hotărârea din 5 iunie 2012, Comisia/EDF (C-124/10 P, EU:C:2012:318), și, respectiv, Hotărârea din 3 aprilie 2014, Comisia/Țările de Jos și ING Groep (C-224/12 P, EU:C:2014:213).

151. Amintim că, în considerentul (152) și următoarele ale Deciziei Sernam 3, Comisia a examinat măsurile prevăzute de protocolul din 21 iulie 2005 [156], în special ca urmare a faptului că acestea au fost aplicate în condițiile în care Comisia impunea punerea în aplicare a măsurilor compensatorii pentru ca ajutorul pentru restructurarea Sernam să poată fi considerat compatibil.

152. Atribuțiile statului acționar al unei întreprinderi, pe de o parte, și atribuțiile întreprinderii care acționează în calitate de putere publică, pe de altă parte, trebuie să fie diferențiate și aplicabilitatea criteriului investitorului privat „depinde, în definitiv, de faptul că statul membru în cauză acordă în calitatea sa de acționar, iar nu în calitatea sa de putere publică, un avantaj economic unei întreprinderi pe care o deține” [157]. Astfel cum am amintit, din Hotărârea EDF reiese să revine Comisiei „sarcina de a efectua o apreciere globală, ținând seama, pe lângă elementele furnizate de [statul membru în cauză], de orice alt element pertinent în speță care să îi permită să determine dacă măsura în discuție decurge din calitatea de acționar sau din calitatea de putere publică a statului membru respectiv. În mod special […], pot fi relevante în această privință *natura* și *obiectul* acestei măsuri, *contextul* în care se înscrie, precum și *obiectivul* urmărit și *normele* care guvernează respectiva măsură” [158]. Cu alte cuvinte, aplicabilitatea criteriului investitorului privat depinde de calificarea intervenției publice drept o decizie luată de un acționar al întreprinderii în cauză [159].

153. Nu avem convingerea că Hotărârea ING [160] este suficientă ca atare pentru a soluționa chestiunea care ne este prezentată, contextul în care a intervenit fiind relativ delimitat și, în orice caz, fără o legătură cu obiectivul de compensare pe care orice punere în aplicare a articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 trebuia să îl continue. În plus, în decizia Comisiei care constituia obiectul acțiunii în anulare în fața Tribunalului în cauza ING, Comisia analizase separat cele două măsuri (ajutorul inițial, pe de o parte, modificările condițiilor de rambursare, pe de altă parte) [161].

154. Astfel, chestiunea examinată în această hotărâre era cea dacă Comisia se putea sustrage de la obligația sa de a examina raționalitatea economică a modificării condițiilor de rambursare din perspectiva criteriului investitorului privat pentru simplul motiv că aportul în capital care face obiectul rambursării constituia deja, în sine, un ajutor de stat [162]. Prin urmare, această cauză nu stabilește nimic cu privire la aplicabilitatea criteriului investitorului privat într-un context de compensare propriu-zisă, dar aceasta a reprezentat ocazia, pentru Curte, de a confirma natura analizei pe care trebuie să o efectueze Comisia pentru a stabili dacă se aplică acest criteriu.

155. Ceea ce Hotărârile EDF și ING [163] ne învață, prin urmare, este că Comisia trebuie să aprecieze situația în mod global, aspect pe care Tribunalul l-a amintit perfect la punctul 292 din hotărârea atacată și l-a verificat.

156. Arătăm mai întâi că, în contextul argumentației consacrate acestui al treilea aspect al celui de al șaselea motiv, SNCF admite că intervenția sa prin intermediul unor măsuri diferite prevăzute mai sus s-a desfășurat în contextul punerii în aplicare a măsurilor compensatorii la cererea expresă a Comisiei. Astfel cum am amintit de asemenea în cadrul examinării primului motiv, măsurile compensatorii care

156 Cu alte cuvinte, recapitalizarea Sernam cu 57 de milioane de euro și a Sernam Xpress cu 2 milioane de euro, ștergerea datoriilor Sernam față de SNCF pentru o sumă de 38,5 milioane de euro, garanțiile acordate de SNCF ca angajament de a finaliza în termenul stabilit amenajarea unui spațiu necesar pentru exploatarea TBE, acoperirea unei eventuale creșteri a chiriilor aferente noilor spații de exploatare, prelungirea cu trei ani a dreptului de revenire a lucrătorilor detașați la Sernam, prelungirea cu trei ani a unui protocol social, precum și garantarea de către SNCF a continuității TBE și a accesului la acesta.

157 Punctele 80 și 81 din Hotărârea EDF.

158 Punctul 86 din Hotărârea EDF. Sublinierea noastră.

159 Punctul 31 din Hotărârea ING.

160 Hotărârea din 3 aprilie 2014, Comisia/Țările de Jos și ING Groep (C-224/12 P, EU:C:2014:213).

161 Ceea ce a putut avea o incidență asupra soluției adoptate: a se vedea punctul 39 din Concluziile avocatului general Sharpston prezentate în cauza Comisia/Țările de Jos și ING Groep (C-224/12 P, EU:C:2013:870).

162 A se vedea punctul 37 din Hotărârea ING.

163 Hotărârea din 5 iunie 2012, Comisia/EDF (C-124/10 P, EU:C:2012:318), și, respectiv, Hotărârea din 3 aprilie 2014, Comisia/Țările de Jos și ING Groep (C-224/12 P, EU:C:2014:213).

sunt impuse de Comisie și a căror respectare condiționează compatibilitatea ajutorului pentru restructurarea Sernam sunt conținute într-o decizie al cărei destinatar este statul și urmăresc obiectivul privind atenuarea denaturării concurenței provocate de acordarea ajutorului. Întrucât, astfel cum a amintit Comisia în înscrisurile sale, măsurile compensatorii urmăresc „să priveze beneficiarul de o parte a avantajului concurențial” și „restabilirea parțială a situației concurențiale”, prin urmare, acestea sunt impuse mai degrabă în interes public decât în interesul beneficiarului. În plus, în acord cu Comisia, avem tendința de a considera că măsurile luate în temeiul articolului 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2 priviseră inițial obligația de punere în aplicare a planului de restructurare, în condițiile stabilite de Comisie, pentru ca ajutorul pentru restructurare, despre care nu se poate contesta că este, prin natura sa, un act de putere publică, să fie compatibil.

157. În aceste condiții, în cazul în care nu intenționăm să consacrăm în legătură cu acest aspect o anumită prezumție, ne pare să reiasă în mod clar dintr-o analiză globală a situației, astfel cum este impusă de jurisprudență, cu alte cuvinte în lumina naturii și a obiectului măsurilor, a contextului, a obiectivului urmărit și a normelor la care sunt supuse aceste măsuri, că statul francez acționar al SNCF nu a intervenit în cauză în această calitate.

158. Recurenta invocă, în stadiul replicii, o ruptură a egalității de tratament între întreprinderile publice și întreprinderile private. Această afirmație pare tardivă, cel puțin în măsura în care înscrisurile SNCF în fața Tribunalului nu au făcut nicio mențiune în acest sens. În orice caz, identificăm cu dificultate o asemenea ruptură. Reprezentantul SNCF și-a prezentat, în ședința în fața Curții, argumentele după cum urmează: o întreprindere publică care plătește un preț negativ cu ocazia unei cesiuni nu ar respecta articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2, ceea ce ar determina consecințele juridice pe care le cunoaștem asupra compatibilității ajutorului inițial, însă acesteia i s-ar reproșa de asemenea că a consimțit un ajutor de stat nou, în condițiile în care o întreprindere privată, căreia statul putere publică îi impune punerea în aplicare a măsurilor compensatorii în temeiul unei decizii a Comisiei, nu ar respecta, prin plata unui preț negativ, nici condiția privind compatibilitatea, ceea ce ar conduce la aceeași consecință juridică, însă, în niciun caz, nu i s-ar putea reproșa că a fost de acord cu un ajutor nou, întrucât acest preț negativ ar fi fost plătit cu privire la fonduri private. Cu alte cuvinte, în prezența unor măsuri compensatorii puse în aplicare de o întreprindere privată, existența însăși a unui ajutor nou ar fi imposibilă și diferența de tratament ar implica acest aspect.

159. Mărturisim că raționamentul invocat în această privință este exagerat, dat fiind că, prin definiție și prin natura sa, în lipsa angajării unor fonduri publice, nu se poate pune în discuție un ajutor de stat. În consecință, comparația astfel cum a fost prezentată de SNCF nu ne pare relevantă, cu atât mai mult cu cât aceasta se concentrează pe caracterul negativ al prețului de vânzare, în condițiile în care nu era vorba doar despre o critică în raport cu condițiile prevăzute la articolul 3 alineatul (2) din Decizia Sernam 2.

160. Pentru toate aceste motive, al treilea aspect al celui de al șaselea motiv trebuie de asemenea respins.

e) Concluzie cu privire la al șaselea motiv

161. Întrucât toate cele trei aspecte care compun al șaselea motiv au fost respinse, al șaselea motiv trebuie respins în integralitate.

7. Cu privire la argumentele invocate de Comisie referitoare la admisibilitatea acțiunii în primă instanță

162. În memoriul în răspuns, Comisia susține în esență că, în condițiile în care pretindea că acțiunea la Tribunal era inadmisibilă, acesta din urmă nu a adoptat o poziție pentru motive de economie de procedură. În fața Curții, Comisia susține că aceasta este obligată să se pronunțe, dacă este cazul din oficiu, asupra motivului de ordine publică întemeiat pe nerespectarea condiției prevăzute la articolul 263 al patrulea paragraf TFUE, potrivit căreia un reclamant poate solicita anularea unei decizii care nu i se adresează numai în cazul în care este vizat în mod direct și individual de aceasta. Or, recurenta nu ar fi vizată în mod direct și individual de Decizia Sernam 3 și s-ar afla, în ceea ce privește decizia în litigiu, într-o situație echivalentă cu cea a societății DEFI în Hotărârea DEFI/Comisia [164], în special ca urmare a faptului că SNCF nu beneficia de o autonomie decizională.

163. Oricât de interesantă poate părea, chestiunea ridicată de Comisie a admisibilității acțiunii în fața Tribunalului nu necesită din partea noastră considerații suplimentare, pentru două motive esențiale. Primul motiv privește faptul că Comisia nu deduce nicio concluzie autonomă din argumentele pe care le-a invocat în fața Curții referitoare la admisibilitatea acțiunii introduse în fața Tribunalului. Al doilea motiv privește faptul că Tribunalul și-a motivat alegerea de a nu se pronunța în prealabil cu privire la admisibilitatea acțiunii prin „preocuparea pentru economia procedurii” [165], întemeindu-se în special pe Hotărârea numită „Boehringer” [166]. Amintim că Curtea, pronunțându-se în cadrul unui recurs îndreptat împotriva unei hotărâri a Tribunalului în care acesta a considerat „că nu era necesar să se pronunțe cu privire la excepția de inadmisibilitate invocată de Consiliu din moment ce concluziile [reclamantelor] trebuiau, în orice caz, să fie respinse pe fond” [167], a afirmat că „revenea Tribunalului sarcina de a aprecia […] dacă o bună administrare a justiției justifica, în circumstanțele speței, respingerea pe fond a acțiunii […] fără a se pronunța cu privire la excepția de inadmisibilitate” [168]. Oricare ar fi rezervele noastre legitime [169] pe care le-am putea exprima în fața unei asemenea jurisprudențe, pe care Curtea a transpus-o de atunci în cadrul acțiunilor directe introduse în fața sa [170] și al exercitării propriului control în cadrul recursurilor [171], se impune însă constatarea că Comisia nu a formulat, în cadrul prezentului recurs, mai multe critici împotriva acestui curent jurisprudențial. Prin urmare, dat fiind că ne pregătim să concluzionăm în sensul respingerii recursului, nu este necesar să se examineze în continuare problema admisibilității acțiunii introduse de SNCF la Tribunal.

V. Cu privire la cheltuielile de judecată

164. Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.

165. Potrivit articolului 138 alineatul (1) din același regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată, iar aceasta din urmă trebuie, în opinia noastră, să cadă în pretenții, se impune obligarea sa la plata cheltuielilor de judecată aferente recursului.

164 Hotărârea din 10 iulie 1986 (282/85, EU:C:1986:316).

165 Punctul 419 din hotărârea atacată.

166 Hotărârea din 26 februarie 2002, Consiliul/Boehringer (C-23/00 P, EU:C:2002:118).

167 Hotărârea din 26 februarie 2002, Consiliul/Boehringer (C-23/00 P, EU:C:2002:118, punctul 51).

168 Hotărârea din 26 februarie 2002, Consiliul/Boehringer (C-23/00 P, EU:C:2002:118, punctul 52).

169 A se vedea punctul 50 și următoarele din Concluziile avocatului general Bot prezentate în cauza Philips Lighting Poland și Philips Lighting/Consiliul (C-511/13 P, EU:C:2015:206).

170 A se vedea Hotărârea din 23 martie 2004, Franța/Comisia (C-233/02, EU:C:2004:173).

171 A se vedea Hotărârea din 24 iunie 2015, Fresh Del Monte Produce/Comisia și Comisia/Fresh Del Monte Produce (C-293/13 P și C-294/13 P, EU:C:2015:416, punctul 193).

166. În sfârșit, Mory SA și Mory Team suportă propriile cheltuieli de judecată, în temeiul articolului 140 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Curții.

VI. Concluzie

167. Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, propunem Curții să declare și să hotărască după cum urmează:

1. Respinge recursul.

2. Obligă SNCF Mobilités la plata cheltuielilor de judecată efectuate de Comisia Europeană.

3. Mory SA și Mory Team suportă propriile cheltuieli de judecată.